

**VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA**

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Financování výstavby wellness centra

Financing of Wellness Centre Building

Student: Gabriela Harudová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jiří Bečica, Ph.D.

Ostrava 2010

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Gabriela Harudová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace: 01 Veřejná ekonomika a správa

Téma: **Financování výstavby wellness centra**
Financing of Wellness Centre Building

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Hospodaření územních samosprávných celků a zdroje financování investičních akcí
 3. Analýza hospodaření města
 4. Návrh financování wellness centra
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- ČERVENKA, M. *Soustava veřejných rozpočtů*. 1. vyd. Praha: Leges, 2009. 205 s. ISBN 978-80-87212-11-0.
- PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 07.05.2010

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.
Přílohy č. 6, 7 a 8 dané mi k dispozici jsem doplnila samostatně.

V Ostravě 7. července 2010

Gabriela Harudová

OBSAH

1.	Úvod.....	1
2.	Hospodaření územně samosprávných celků a zdroje financování investičních akcí.....	3
2.1	Obec jako základní územně samosprávný celek	3
2.1.1	Orgány obce	4
2.1.2	Působnost obce	6
2.2.	Rozpočet obce	8
2.2.1	Rozpočtová skladba.....	10
2.2.2	Rozpočtový proces	12
2.2.3	Příjmová a výdajová stránka rozpočtu	13
2.3	Zdroje financování v příjmové části.....	15
2.3.1	Vlastní příjmy daňové	16
2.3.2	Vlastní příjmy nedaňové a kapitálové	18
2.3.3	Nenávratné peněžní transfery, dotace	18
2.3.4	Návratné příjmy.....	19
3.	Analýza hospodaření města.....	20
3.1.	Město Jeseník	20
3.1.1	Historie města.....	21
3.1.2	Struktura Městského úřadu v Jeseníku	22
3.1.3	Působnost města Jeseník v institucích.....	23
3.2.	Hospodaření města Jeseník v jednotlivých letech.....	25
3.2.1	Analýza vybraných příjmů za období 2006 - 2009	28
3.2.1.1	Daňové příjmy za období 2006 - 2009	28
3.2.1.2	Přijaté dotace za období 2006 - 2009	30
3.2.2	Srovnání investičních výdajů v období 2006 - 2010.....	33
4.	Návrh financování wellness centra.....	37
4.1	Investiční záměr	37
4.2	Zdroje financování akce	39
4.2.1	Vlastní zdroje	40
4.2.2	Úvěrové financování	40
4.2.3	PPP	43
4.2.4	Kombinace předchozích	43

4.3	Varianty realizace akce	43
5.	Závěr.....	45

Seznam použité literatury

Seznam zkratek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

1 ÚVOD

Obec je veřejnoprávní korporace, subjekt, jehož základní práva a kompetence jsou zakotveny v Ústavě České republiky (zákon č. 1/1993 Sb.) a dále pak v zákoně o obcích (128/2000 Sb.). Má vlastní majetek, se kterým může disponovat v mezích zákona, spravuje majetek, který slouží pro potřeby občanů, má vlastní příjmy a hospodaří podle předem přesně daných pravidel (zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů). Hlavním posláním obce (k 1. 1. 2007 existovalo v České republice celkem 6 244 obcí zajišťujících státní správu a samosprávu) je pečovat o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů by též měla chránit veřejný zájem.

Obec záležitosti týkající se zabezpečování veřejných služeb a vlastního ekonomického rozvoje financuje příjmy, jež si částečně získávají svou vlastní činností, a dále příjmy, které jim jsou na základě přerozdělovacích procesů poskytovány ze státního rozpočtu. Výše těchto příjmů, označovaných jako příjmy daňové, jsou závislé na ekonomické a hospodářské aktivitě občanů žijících a pracujících v České republice. Pro obce představují zásadní příjmy vlastních rozpočtů, kterými financují především své neinvestiční výdaje tvořící převážnou část rozpočtu. V důsledku celosvětové hospodářské krize se však daňové výnosy výrazně snížily, což obce naplno pocítily zejména při sestavování příjmové stránky rozpočtu roku 2009.

K dalším neméně významným příjmům obce patří dotace, které financují jak běžné, tak i kapitálové výdaje. Česká republika dnem vstupu do Evropské unie (1. 5. 2004) zajistila obcím možnost čerpání finančních prostředků z různých zdrojů evropských fondů. Tímto krokem je obcím umožněno realizovat takové projekty, které díky svému rozsahu a finanční náročnosti pro ně zůstávaly před tímto historickým milníkem pouze těžko splnitelným přáním.

Bakalářská práce je zaměřena na možnost financování výstavby wellness centra v Jeseníku. Jedná se o investiční akci, která by svou realizací mohla rozšířit nabídku služeb formou aktivního odpočinku obyvatelům města, jeho spádových oblastí a návštěvníkům. Jesenicko, oblast ležící v severní části Hrubého Jeseníku, je významnou rekreační a turistickou oblastí silně orientovanou na cestovní ruch a lázeňství. Vybudování této investiční akce se rozšíří nabízené služby z období především letního na nabídku celoroční.

Práce je rozdělena do dvou celků, a to části teoretické a části praktické. Teoretická část se zaměřuje na hospodaření obcí všeobecně, na povinnosti vyplývající ze zákona o obcích, tvorbou rozpočtu obce jak na straně příjmů tak i výdajů, dále na rozpočtovou

skladbu, rozpočtový proces a rozebírá zdroje financování akcí členěné na vlastní příjmy (daňové, nedaňové a kapitálové), nenávratné peněžní transfery a dotace a návratné příjmy. Praktická část práce nejdříve stručně seznamuje s městem Jeseník a jeho historií, uvádí seznam institucí, ve kterých Jeseník figuruje, a analyzuje hospodaření Jeseníku za období 2006 až 2009, zaměřuje se především na jeho významné příjmy (daňové a přijaté dotace) a na investiční výdaje. Poslední kapitola se zabývá konkrétní investiční akcí, tedy výstavbou regionálního wellness centra a jeho financováním při samotné realizaci.

Cílem této bakalářské práce je provedení zhodnocení hospodaření města Jeseník a nalezení způsobu realizace investiční akce. Financování výstavby této akce však musí korespondovat s příjmy obce tak, aby byl rozpočet obce co nejméně zatížen, a život v obci a její rozvoj nebyl na dlouhé období „zabrzděn“ nutností splácet zapůjčené prostředky.

Hypotézou práce je, že existuje způsob financování předmětné investiční akce. Pravděpodobněji se však jeví varianta úspornější, tedy modifikace projektu s menším množstvím jednotlivých stavebních objektů, protože město Jeseník není natolik hospodářsky silné, aby mohlo zrealizovat předmětnou investiční akci předloženou v plné rozpočtované výši, a následně ji provozovat.

K ověření této hypotézy je použita metoda analýzy rozpočtů města Jeseník za období 2006 – 2009, jež byla vypracována z dostupných materiálů získaných z rozborů závěrečných účtů za sledované období.

2 HOSPODAŘENÍ ÚZEMNĚ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ A ZDROJE FINANCOVÁNÍ INVESTIČNÍCH AKCÍ

Základním územním samosprávným celkem je obec. Je veřejnoprávní korporací¹, která disponuje s vlastním majetkem a vlastními financemi, které slouží ke správě svěřeného území vymezeného hranicemi, hospodaří dle vlastního rozpočtu a má odpovědnost vyplývající z právních vztahů, ve kterých jedná svým vlastním jménem².

Financování obce je zajištěno finančními prostředky z veřejných zdrojů, které jsou součástí veřejných financí státu, a dále vlastními prostředky vyplývající ze samosprávné činnosti. Jako správný a svědomitý hospodář obec musí se svými finančními prostředky nakládat takovým způsobem, aby zajistila veřejné statky a služby občanům, a pomohla obci i v dalším rozvoji, např. plněním strategického plánu rozvoje města nebo programového prohlášení rady města, to vše v souladu se svými zájmy a povinnostmi vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti.

2.1 Obec jako základní územně samosprávný celek

Právní úpravu postavení obcí představuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Přijetí tohoto zákona, který prošel postupně několika novelizacemi, bylo důsledkem reformy veřejných financí probíhajících v 90. letech 20. století.

Zákon definuje pojem obec, stanovuje podmínky vzniku města (alespoň 3 000 obyvatel a schválením Poslaneckou sněmovnou, městem se obec může stát i na základě historické skutečnosti) a uvádí zvláštní kategorii měst, tzv. statutární města. Ta svá území mohou členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. K dnešnímu dni existuje celkem 23 těchto města a dále je vyčleněna Praha, jež zaujímá zvláštní postavení a má svou vlastní zákonnou úpravu.³ Zákon dále definuje občana obce a jeho práva (např. hlasování, možnosti nahlížet a vyjadřovat se k rozpočtu, podávat podněty

¹ **Veřejnoprávní korporace** je společenství občanů s trvalým pobytem a firem se sídlem v hranicích obce, vlastní majetek, jehož vlastnictví je nedělitelné mezi občany, je reprezentantem veřejných zájmů, pečuje o všestranný sociálně-ekonomický rozvoj, má právní subjektivitu (je samostatným ekonomickým subjektem), zabezpečuje veřejné služby, může zřizovat neziskové organizace, může zakládat obecní podniky, může vkládat svůj majetek do společných podniků, má určitou finanční suverenitu (hospodaří podle vlastního rozpočtu), je nositelem veřejné moci (v mezích zákona), má právo a povinnost zvelebovat vlastní obecní majetek, spolupracuje a rozvíjí vztahy s jinými subjekty (jiné obce, kraje, stát, podnikatelé aj.) - PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

³ PEKOVÁ J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4

a připomínky orgánům obce), možnosti územních změn obce (sloučení či rozdělení) a následné povinnosti z těchto změn vyplývající.

2.1.1. Orgány obce

Orgány obce tvoří zastupitelstvo obce (ZO), které samostatně spravuje obec, rada (RO) obce jakožto výkonný orgán obce, starosta obce volený ZO ze svých řad, obecní úřad (OÚ) a zvláštní orgány obce⁴.

ZO je kolektivní volený orgán. Má hlavní rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti, může tak rozhodovat ve všech samosprávných záležitostech dle zákona. Členy jsou zvolení zástupci jednotlivých politických stran v obci, případně i nezávislí členové, jež jsou voleni v komunálních volbách na dobu 4 let volebního období⁵. Počet členů je uveden v zákoně o obcích, řídí se počtem obyvatel v obci a velikostí územního obvodu (názorně uvedeno v příloze č. 1). Jednání ZO jsou ze zákona veřejná (obecní úřad veřejnost informuje o programu jednání, místě a čase konání vyvěšením na úřední desce nebo jiným způsobem alespoň 7 dní před samotným zasedáním ZO), řídí se schváleným jednacím řádem. Zasedání ZO svolává a zpravidla řídí starosta, jednání se konají podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce. O průběhu zasedání se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. Tento zápis musí být uložen na obecním úřadě k nahlédnutí. ZO je usnášeníschopné při přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů.

ZO rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce, rozhoduje a schvaluje zejména program rozvoje obce, rozpočet a závěrečný účet obce, přijetí úvěru, půjčky, smlouvy o poskytnutí dotace, emisi komunálních obligací, založení, zřízení nebo zánik svých organizačních složek, příspěvkových organizací, založení obchodních společností aj., dále rozhoduje v majetkových záležitostech při nabytí a převodu nemovitostí, zástavě nemovitostí, peněžitých a nepeněžitých darech či vkladech do právnických osob atd. V přenesené působnosti pak schvaluje územně plánovací dokumentaci.

RO je výkonným orgánem v samostatné působnosti a svou činností podléhá ZO, v oblasti přenesené působnosti rozhoduje, jen stanoví-li tak zákon. RO tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a zvolení členové z řad ZO. Počet členů RO musí být lichý a tvoří jej 5 až 11 členů, přičemž nesmí přesahovat třetinu počtu členů ZO. Pokud má ZO méně než 15 členů, RO není volena a její pravomoci vykonává starosta, pokud zákon

⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵ PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5

nestanoví jinak. RO se schází ke svým jednáním podle potřeby, přičemž tato jsou neveřejná. Usnášeníschopná je při přítomnosti nadpoloviční většiny všech svých členů. Z jednání je taktéž pořizován zápis, který podepisuje starosta spolu s místostarostou nebo jiným členem RO. Tento zápis musí být uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům ZO.

RO připravuje návrhy pro jednání ZO a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení, zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném ZO, vydává nařízení obce, schvaluje organizační řád obecního úřadu, stanovuje rozdělení pravomocí obecního úřadu, zřizuje a ruší odbory a oddělení obecního úřadu, na návrh tajemníka obecního úřadu jmenuje a odvolává vedoucí odborů v souladu se zvláštním zákonem atd.

ZO zřizuje výbory jako své iniciativní a kontrolní orgány. Jejich počet závisí na rozhodnutí ZO, přičemž musí být zachován lichý počet členů. Předsedou výboru je vždy člen ZO. Výbory plní úkoly, kterými je pověřil ZO, ze své činnosti se mu taktéž zodpovídá. Schází se podle potřeby, z jednání výboru se pořizuje zápis včetně písemného usnesení o rozhodovaných záležitostech, které podepisuje předseda výboru. Ze zákona musí být zřízen finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a s finančními prostředky obce a plní další úkoly, kterými jej pověřilo ZO. Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení ZO a RO, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a dále plní další úkoly, kterými jej pověřilo ZO. O prováděných kontrolách výbor pořizuje zápis, který obsahuje předmět kontroly, zjištěné nedostatky a návrhy opatření na odstranění nedostatků. Zápis podepisuje člen výboru provádějící kontrolu a zaměstnanec, jehož se kontrola týkala. Finanční a kontrolní výbory mají nejméně tři členy, přičemž členem nemůže být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby, jež zabezpečují rozpočtové a účetní operace na obecním úřadu.

Pokud se v obci hlásí podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů k jiné než české národnosti, zřizuje se výbor pro národnosti menšiny. Členy výboru jsou i zástupci těchto národnostních menšin, přičemž je nutností, aby tyto příslušníci tvořili nejméně polovinu všech členů výboru. Dalším výborem, který může být v obcích ZO zřízen, je osadní výbor, který předkládá návrhy týkající se rozvoje části obce a rozpočtu obce. Členy osadního výboru jsou občané obce, kteří jsou přihlášení k trvalému pobytu v té části obce, pro kterou by osadní výbor zřízen, předsedou je člen osadního výboru zvolený ZO.

RO zřizuje komise jako své iniciativní a poradní orgány. Mohou předkládat návrhy a náměty v rámci samostatné působnosti obce, týkající se např. rozvoje obce, prodeje

majetku obce, problematiky bytové politiky, dopravy, pro prevenci kriminality aj. Starosta může komisi svěřit i výkon státní správy, v tomto případě jsou výkonnými orgány v přenesené působnosti obce na svěřeném úseku činností a v této oblasti jsou podřízeny a odpovědný přímo starostovi. Pak ale předseda komise musí prokázat zvláštní odbornou způsobilost pro tuto problematiku⁶.

Starosta je představitelem obce, který ji zastupuje navenek (statutární orgán obce). Ze své činnosti je odpovědný ZO, které jej a místostarostu volí ze svých řad a může ho i místostarostu odvolat. Pokud není funkce tajemníka v obci zřízena, plní jeho funkci (uzavírá a ukončuje pracovní poměry se zaměstnanci obce a stanovuje jim plat). Starosta objednává audit hospodaření obce a odpovídá za jeho včasné provedení, připravuje, svolává a zpravidla řídí zasedání ZO a RO, podepisuje jejich usnesení, jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu (se souhlasem ředitele krajského úřadu), odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce aj. Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti. ZO může místostarostovi svěřit plnění určitých úkolů.

OÚ tvoří starosta, jenž stojí v čele OÚ, místostarosta (místostarostové), tajemník (pokud je tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Funkce tajemníka se zřizuje v obcích s pověřeným OÚ a v obcích s rozšířenou působností, ostatní obce nemají povinnost funkci tajemníka zřizovat, mohou ji ale zřídit dobrovolně. Pokud v obci není funkce tajemníka zřízena, plní jeho funkci a úkoly starosta. Tajemník OÚ je zaměstnancem obce, řídí a kontroluje zaměstnance OÚ a je odpovědný za plnění úkolů OÚ v samostatné a přenesené působnosti starostovi, vydává spisový a skartační řád a pracovní řád a další vnitřní směrnice OÚ. Zúčastňuje se zasedání ZO a RO, nemá však právo hlasovat, jeho hlas je pouze hlasem poradním. Funkce tajemníka OÚ je neslučitelná s výkonem funkce v politických stranách či politických hnutích.

OÚ plní úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti. RO může zřídit pro jednotlivé úseky činností OÚ odbory a oddělení, do nichž jsou začleněni jednotliví zaměstnanci obce jako výkonný orgán⁷.

2.1.2. Působnost obce

Přenesená působnost je vykonávána ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, v základním rozsahu OÚ a pro svůj obvod, který je totožný s územním obvodem obce.

⁶ PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Rozsah výkonu působnosti se rozlišuje podle různých kategorií obcí, a to např. obec s pověřeným OÚ nebo obec s rozšířenou působností aj., a jedná se např. o vydávání nařízení obce, projednávání přestupků, vodoprávní záležitosti, evidence obyvatel a vedení registru obyvatel, vydávání občanských a řidičských průkazů a cestovních dokladů, výkon živnostenského úřadu, výkon v sociální oblasti (sociální dávky a služby, sociálně právní ochrana dětí, péče o staré a zdravotně postižené občany) a další. Za výkon povinností v přenesené působnosti náleží obci příspěvek.

Obec může rovněž vykonávat přenesenou působnost pro jiné obce, v tomto případě však musí být uzavřena oboustranná veřejnoprávní smlouva s náležitostmi uvedenými v zákoně o obcích. Předmětem veřejnoprávní smlouvy nemůže být přenesená působnost, která je na základě zákona svěřena orgánům jen některých obcí. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu krajského úřadu v případě výkonu přenesené působnosti ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností. Při výkonu přenesené působnosti obce s rozšířenou působností ve správním obvodu jednoho krajského úřadu může být veřejnoprávní smlouva uzavřena s OÚ jiné obce (jiných obcí) s rozšířenou působností pouze se souhlasem Ministerstva vnitra, které jej vydává po projednání s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem.

Pravomoci v samostatné působnosti obcí jsou vymezeny zákonem a dále k nim patří záležitosti v zájmu obce a jejích občanů. Obec ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Je v samostatné působnosti obce i rozhodování o způsobu zabezpečování těchto veřejných statků a služeb (např. prostřednictvím organizací, u kterých je zřizovatelem) a v neposlední řadě také financování nákladů souvisejících se zabezpečováním výše uvedeného⁸. S finančními prostředky v rámci svého rozpočtu tak musí hospodařit s maximální hospodárností. Obec také rozhoduje o směrech dalšího sociálně ekonomického rozvoje obce vytvářením vhodných podmínek pro podnikání nebo pomocnou činností při tvorbě nových pracovních míst⁹.

Obce mohou při výkonu samostatné působnosti vzájemně spolupracovat. Tato spolupráce se uskutečňuje zejména na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu, na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí nebo založením právnické

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹ PEKOVÁ J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4

osoby dvěma nebo více obcemi podle zvláštního zákona. Smlouva mezi dvěma nebo více obcemi ke splnění konkrétního úkolu se uzavírá na dobu určitou nebo neurčitou, předmětem smlouvy nemůže být vznik právnické osoby bez konkrétního účelu, podmínkou je písemná podoba smlouvy a její schválení v ZO před samotným uzavřením, jinak by byla neplatná. Povinné údaje jsou stanoveny výčtem v zákoně o obcích.

2.2 Rozpočet obce

Základní právní normou v oblasti rozpočtů územních samosprávných celků je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje příjmy, výdaje, tvorbu rozpočtu a rozpočtového výhledu, tvorbu a použití fondů, ostatní peněžní operace a finanční hospodaření organizačních složek a příspěvkových organizací. Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích a sdružených prostředků a dále finanční vztahy vlastní podnikatelské činnosti.

Rozdělení daňových výnosů do veřejného rozpočtu mezi státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí a příjem do Státního fondu dopravní infrastruktury řeší zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

Dalšími zákonnými předpisy, jež upravují podmínky hospodaření obcí, jsou zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) a podzákonné normy – vyhlášky. Rozpočtová skladba je upravena vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

Na veřejný rozpočet můžeme pohlížet jako na objekt plnící různé funkce a účel. Představuje peněžní fond (tvořen příjmy a výdaji), bilanci (zahrnuje veškeré příjmy a výdaje evidované v průběhu roku), finanční plán (předpokládaný stav a plnění příjmů a výdajů ke konkrétnímu účelu) a nástroj řízení veřejné politiky (stabilizační nástroj sloužící k realizaci koncepce ekonomického a sociálního rozvoje daného území, prosazování poslání územní samosprávy, lokálních, resp. regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva žijících na daném území)¹⁰.

Rozpočty obcí jsou sestavovány na místní úrovni (obce a kraje) v rámci soustavy veřejných rozpočtů. Zahrnují příjmy, které obec získává na základě zákonného přerozdělování na vybraných sdílených daních, a příjmy z vlastní činnosti a na druhé straně výdaje na veřejné

¹⁰ ČERVENKA M., *Soustava veřejných rozpočtů*. 1. vyd. Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-87212-11-0

a smíšené statky a služby. Příjmy rozpočtu jsou nejen zdrojem financování netržních činností územní samosprávy, ale zároveň i jakýmsi limitem rozsahu prováděných netržních činností územní samosprávy, její velikosti, struktury a dalšího rozvoje. Místní rozpočty jsou vytvářeny, rozdělovány a používány na základě principu nenávratného, nedobrovolného a neekvivalentního způsobu financování.

Obce mají zákonnou povinnost každoročně tvořit rozpočet, zpravidla vyrovnaný (příjmy se rovnají výdajům), může však být i přebytkový (příjmy převyšují výdaje). Je žádoucí, aby obec v dlouhodobém horizontu hospodařila s rozpočtem vyrovnaným, i když takovýto způsob hospodaření neumožňuje obci vytvářet si nějakou finanční rezervu. Pokud obec schválí rozpočet schodkový, může tak učinit pouze v případě, že schodek bude možné uhradit pomocí finančních prostředků z minulých let nebo smluvně zajištěnou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů.

Obecní rozpočet je bilancí příjmů a výdajů za rozpočtové období, které je shodné s kalendářním rokem, a je plánem, kterým se řídí financování činností obce. Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu, což je střednědobý finanční plán rozvoje hospodářství obce. Rozpočtový výhled také představuje významný dokument obsahující plánované investice územního samosprávného celku. Sestavuje se na základě uzavřených vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet, přičemž každým rokem obec tento plán aktualizuje podle svých potřeb. Samotný rozpočtový výhled je rozčleněn do čtyř základních oddílů, a to na celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. Je na zvážení samotné obce, zda jí toto rozčlenění bude postačovat, nebo se rozhodne zpracovat svůj výhled podrobněji¹¹.

Rozpočet zahrnuje dvě části, a to běžnou a kapitálovou část. Oddělení běžného a kapitálového hospodaření umožňuje přehledně analyzovat využití daňových a nedaňových příjmů, jednotlivých druhů výdajů, způsob využívání návratných příjmů, ale i vliv zadlužení a způsob umořování dluhu na hospodaření územní samosprávy, a tím únosnou výši dluhové služby. Běžný účet (nazýván také provozní účet) zahrnuje bilanci běžných příjmů a výdajů každoročně se opakujících, které se vztahují k danému rozpočtovému roku (činnosti spojené s výkonem místní správy, komunální služby, opravy majetku obce, služby pro obyvatelstvo, údržba zeleně a komunikací, zajištění veřejného pořádku, vzdělání aj.), mohou však také mít charakter nahodilých, neopakujících se příjmů a výdajů. Měl by být sestavován jako vyrovnaný, případně přebytkový, dlouhodobě schodkový běžný rozpočet je však nežádoucí

¹¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

(může vzniknout v důsledku špatného hospodaření územního samosprávného celku). Časový nesoulad mezi tokem příjmů a tokem výdajů (nenávratné příjmy na krytí výdajů) může být řešen finanční rezervou, pokud územní celek rezervu nemá k dispozici, je možné využít návratný krátkodobý úvěr (např. kontokorent¹²). Kapitálový rozpočet naopak zachycuje příjmy a výdaje sloužící k financování investičních potřeb, které mohou přesahovat období jednoho rozpočtového roku, a zpravidla jsou jednorázové nebo neopakovatelné. Zahrnuje například příjmy z prodeje majetku obce, přijaté dotace a dary na pořízení investic. U této části rozpočtu se připouští možnost deficitu, který bývá zpravidla řešen návratnými zdroji (úvěry)¹³. Splácení těchto zdrojů pak zpravidla bývá rozloženo do období několika let. Deficit vzniká především při časovém nesouladu mezi výdaji a nenávratnými příjmy na financování investic (záleží na podmínkách přidělené dotace, kdy např. při financování z dotačních titulů EU je nutné investiční akce „předfinancovat“ z vlastních zdrojů obce příp. cizích zdrojů, a teprve po ukončení investice jsou výdaje územnímu celku zpětně proplaceny).

Rozpočet je z pohledu finančního plánu tokovou veličinou, jelikož v průběhu rozpočtového roku se neustále mění výše příjmů (plánovaných či neplánovaných) a výdajů (plánovaných či neplánovaných) na účtu oproti stavu schválenému před počátkem rozpočtového období a na konci rozpočtového období.

Rozpočet obce je i nástrojem realizace koncepce sociálního a ekonomického rozvoje daného území, nástrojem prosazování lokálních, resp. regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva žijící na daném území obce. Rozpočty obcí se také stávají významným nástrojem ovlivňujícím dlouhodobý ekonomický potenciál daného území a pomocí nich se realizují záměry regionální politiky či volební programy¹⁴.

2.2.1. Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba je jednoduchou klasifikací třídění rozpočtových příjmů a výdajů podle určitých znaků a schválených zásad a pravidel a také základním třídícím klíčem všech peněžních operací ve veřejných rozpočtech České republiky. Jde o logické třídění peněžních operací s veřejnými prostředky, a to dle druhu a funkce, případně účelu, přičemž toto třídění

¹² Jedná se o povolený debet, tedy čerpání do minusového zůstatku na účtu, se smluvně schválenou výší. Měsíc.cz. *Kontokorent, rychlá cesta do minusu*. [online]. [cit. 2010-02-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/kontokorent-rychla-cesta-do-minusu/>>

¹³ PEKOVÁ J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4

¹⁴ PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5

se týká jak příjmové, tak i výdajové stránky rozpočtu¹⁵. Rozpočtová skladba má být jasná, přehledná, jednoduchá a srovnatelná v časovém období.

Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje z několika jasných a srozumitelných hledisek, a to odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního. Odpovědnostní hledisko třídí příjmy a výdaje podle správců kapitol, tedy ministerstev a ústředních orgánů státní správy, a vztahuje se pouze ke státnímu rozpočtu.

Druhové třídění příjmů a výdajů je základním tříděním v rozpočtové skladbě, umožňuje propojení na účetnictví a je důležité z hlediska rozpočtové politiky. Týká se všech peněžních operací a třídí veškeré příjmy a výdaje podle příjmových a výdajových druhů. Finanční operace jsou rozděleny do tří základních částí, a to příjmy, výdaje a financování. Příjmovou část pak dělíme do čtyř kategorií, a to na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery (třída 1, 2, 3 a 4). Výdajová část je rozdělena do dvou kategorií, a to výdaje běžné a výdaje kapitálové (třída 5 a 6). Financování zahrnuje operace uvedené ve třídě 8, tedy např. výpůjčky peněžních prostředků a splátky jistin těchto půjček. Druhové třídění využívá čtyřmístný kód, nejpodrobnější druhové třídící hledisko rozpočtové skladby je položka.

Odvětvové hledisko třídí vybrané příjmy (nedaňové a kapitálové) a všechny výdajové operace do jednotlivých odvětví veřejné spotřeby (rozděleny do 6 skupin, a to zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politika zaměstnanosti, bezpečnost státu a právní ochrana a všeobecná veřejná správa a služby). Odvětvové třídění používá taktéž čtyřmístný kód, nejpodrobnější druhové třídící hledisko rozpočtové skladby je paragraf.

Z konsolidačního hlediska se třídí výdaje vynakládané uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů a příjmy vznikající uvnitř této soustavy, a to v případě, že skutečnost, že jde o tyto příjmy a výdaje, není vyjádřena již v druhovém třídění. Konsolidace umožňuje vyloučit duplicity na základě interních transferů mezi fondy a vyloučení peněžních převodů mezi fondy a rozpočtem, převod mezi zřizovatelem a organizační složkou a mezi veřejnými rozpočty různých úrovní¹⁶.

Orgány územního samosprávného celku a orgány svazku obcí projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby, a to tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit výkonné orgány územního samosprávného celku a svazku obcí při hospodaření podle rozpočtu, právnické osoby zřízené

¹⁵ PAŘÍZKOVÁ I., *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4681-8

¹⁶ PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5

nebo založené v působnosti územního samosprávného celku při svém hospodaření a další osoby, které mají být příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu.

2.2.2. Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období. Rozpočtové období je shodné s rozpočtovým obdobím celé rozpočtové soustavy a trvá jeden kalendářní rok. Rozpočtový proces je však delší, dosahuje zpravidla období 1,5 až 2 let.

Rozpočtový proces zahrnuje činnosti spojené se sestavením návrhu rozpočtu, jeho projednáváním a následným schvalováním, kontrolou plnění rozpočtu v průběhu kalendářního roku a následnou kontrolou ke konci nebo na počátku následujícího kalendářního roku formou závěrečného účtu obce.

Proces tvorby nového rozpočtu bývá zahájen sestavením návrhu rozpočtu obce a zpravidla probíhá v průběhu stávajícího období. Je to jedna ze složitějších etap, neboť musí být zohledněny veškeré dostupné informace z oblasti financí a strategického rozvoje obce. Tyto informace musí být úplné, pravdivé a aktuální, aby mohl být rozpočet sestaven kvalitně, reálně a aktivity v něm uvedené byly splnitelné. Za sestavení návrhu obecního rozpočtu je odpovědný výkonný orgán obce, tedy většinou finanční odbor OÚ, který provádí analýzu vývoje příjmů a výdajů v minulých letech a skutečný vývoj příjmů a výdajů od začátku roku do doby započetí činností na sestavení návrhu nového rozpočtu¹⁷. Následně sestaví odhad očekávaného plnění rozpočtu do konce roku, předpokládanou inflaci příštího roku, případnou změnu rozpočtového určení daní a další faktory. Na základě těchto odhadů naplánuje příjmy a do výdajů zapracuje požadavky vedoucích jednotlivých odborů a zastupitelů, případně další požadavky svých zřízených organizací a sestaví návrh rozpočtu na další rok. Ten samozřejmě musí korespondovat se schváleným rozpočtovým výhledem¹⁸.

Po sestavení návrhu rozpočtu následuje jeho zveřejnění, nejčastěji na úřední desce, nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním ve finančním výboru RO, aby se k němu mohli občané vyjádřit a případně uplatnit své připomínky. Samotné schvalování rozpočtu je v gesci ZO. Po schválení rozpočtu se neprodleně provede jeho rozpis podle podrobné rozpočtové skladby. Pokud naopak rozpočet schválen není (nejpozději do 1. ledna

¹⁷ PAŘÍZKOVÁ I., *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4681-8

¹⁸ PEKOVÁ J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4

rozpočtového roku), řídí se rozpočtové hospodaření pravidly tzv. rozpočtového provizoria, a to až do doby schválení skutečného rozpočtu. Podoba rozpočtového provizoria je různá, záleží na tom, jakou podobu schválí ZO. Obvykle se jako rozpočtové provizorium používá hospodaření podle rozpočtu předcházejícího roku, kdy je umožněno čerpání jedné dvanáctiny rozpočtu předcházejícího roku měsíčně¹⁹.

V průběhu celého rozpočtového roku probíhá kontrola plnění schváleného rozpočtu (obec je povinna pravidelně 1x za měsíc předkládat prostřednictvím výkazu Fin 2-12 M Ministerstvu financí zprávy o svém hospodaření). Může totiž docházet k různým skutečnostem, které při sestavování návrhu rozpočtu nebyly známy, jež mohou mít vliv na objem či strukturu rozpočtu obce. Jedná se např. o navýšení příjmů v důsledku přijaté dotace nebo naopak navýšení výdajů (např. navýšení ceny realizované investice, nákup majetku aj.). Tyto změny v rozpočtu se provádějí pomocí tzv. rozpočtových opatření, která vypracovává a předkládá k projednání do orgánů obce finanční odbor. Rozpočtová opatření se evidují podle časové posloupnosti a v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, jsou výčtem vyjmenovány jejich podoby.

Následná kontrola plnění rozpočtu se pak provádí po skončení rozpočtového období, a to pomocí závěrečného účtu, který je jakýmsi přehledem skutečného plnění rozpočtu obce. Tento zpracovává finanční odbor a je zodpovědný za jeho správné vypracování. Závěrečný účet je obec povinna nechat přezkoumat, a to buď krajským úřadem, nebo auditorskou společností, jejich výrok je pak součástí závěrečného účtu. Následně se závěrečný účet projednává ve volených orgánech obce, přičemž musí být dodržena povinnost před tímto úkonem závěrečný účet zveřejnit nejméně na 15 dní na úřední desku (obdobu při schvalování rozpočtu obce). ZO uzavírá schválení závěrečného účtu souhlasem s celoročním hospodařením bez výhrad (nedošlo pochybení v hospodaření s veřejnými prostředky) nebo s výhradami (došlo k pochybení nebo byly zjištěny nedostatky při hospodaření s veřejnými prostředky); projednán musí být nejpozději do 30. 6. následujícího roku²⁰. Jednotlivé kroky rozpočtového procesu jsou uvedeny ve schématu v příloze č. 2.

2.2.3. Příjmová a výdajová stránka rozpočtu

Příjmy rozpočtu obce jsou základním zdrojem krytí výdajů obce na zabezpečení veřejných statků a služeb občanům a souvisejí především s nenávratným přerozdělováním

¹⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

hrubého domácího produktu. V případě politiky s cílem hospodaření na základě vyrovnaného rozpočtu jsou veřejné příjmy striktním rozpočtovým omezením²¹.

Obecní příjmy lze rozdělit do dvou základních kategorií, a to příjmy návratné (úvěry a půjčky) a příjmy nenávratné (daňové a nedaňové příjmy, transfery a dotace). Příjmy rozpočtu obce jsou pak vymezeny v § 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a zahrnují především příjmy z vlastního majetku a majetkových práv; příjmy z výsledků vlastní činnosti; příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila; příjmy z vlastní správní činnosti vč. příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce; výnosy z místních poplatků (zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů); výnosy daní nebo podíly na nich (zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů); dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů; dotace z rozpočtu kraje; prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce; přijaté peněžité dary a příspěvky a jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce. Za vydané povolení k provozování výherních hracích přístrojů podnikatelským subjektem náleží obci správní poplatek ve výši 50 %, zbývající část tohoto poplatku odvádí obec na účet státního rozpočtu. K dalším příjmům, které obec může využít, jsou prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu a návratné zdroje (úvěry, půjčky a jiné návratné výpomoci).

Obec ze svého rozpočtu hradí zejména výdaje uvedené v § 9 zákona č. 250/2000 Sb., kterými jsou zejména závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony; výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj; výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem; závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila; závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, vč. příspěvků na společnou činnost; úhrada úroků z přijatých půjček a úvěru a splátek z přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům; výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje

²¹ PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5

na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec a jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce vč. darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Obec má ze zákona č. 250/2000 Sb. pravomoc zřídit mimorozpočtové peněžní fondy, a to pro konkrétní účely nebo bez účelového určení. Zdrojem těchto peněžních fondů mohou být zejména přebytky hospodaření z minulých let, příjmy běžného roku, které nejsou určeny k využití v běžném roce nebo převody prostředků z rozpočtu během roku. Častěji jsou zřizovány fondy s předem daným účelem, a to např. sociální fond (určen pro zaměstnance OÚ pro jejich sociální a kulturní potřeby, závodní stravování, sociální věci, rekreace apod.), fond rozvoje bydlení resp. fondy podobného charakteru (v případě, že obec získá půjčku ze Státního fondu rozvoje bydlení, půjčuje dále tyto finanční prostředky občanům na opravy bytového fondu). Fond rezerv a rozvoje či fondy podobného charakteru je bez předem daného účelu (používá se jako zdroj na financování větších investic v budoucnu či jako rezerva hospodaření)²².

2.3 Zdroje financování v příjmové části

Příjmy rozpočtů obcí se třídí podle platné rozpočtové skladby (blíže viz. kapitola 2.2.1 Rozpočtová skladba), stejně jako státní rozpočet a případné mimorozpočtové účelové fondy. Obecní příjmy by navíc měly splňovat několik předpokladů, a to:

- dostatečnou výnosnost, aby zajistily obci potřebnou míru finanční soběstačnosti,
- být do určité míry závislé na aktivitě obce či regionu (územní samospráva je může sama pozitivně ovlivnit – týká se většiny nedaňových příjmů),
- být rovnoměrně rozloženy, a to jak časově tak prostorově, aby byly veřejné statky a služby poskytovány bez větších neúměrností,
- plánovatelnost v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém časovém horizontu (z důvodu plánování objemu investičních potřeb),
- být administrativně nenáročné na správu a výběr, tedy minimalizace nákladů potřebných k zajištění těchto úkonů²³.

²² TOMÁNEK P., *Hospodaření krajů a obcí*. Ostrava: EkF VŠB – TU Ostrava, 2009

²³ PEKOVÁ J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4

Schéma č. 2.2: Příjmy rozpočtu obce

Zdroj: PEKOVÁ J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4

Příjmy rozpočtu obce můžeme z ekonomického hlediska rozlišit na příjmy, které územní samospráva může svou činností nebo rozhodnutím ovlivnit a příjmy, které ovlivnit nemůže, protože o nich rozhoduje stát nebo jsou dány zákonem. Obecně pak můžeme příjmy rozdělit na vlastní rozpočtové příjmy, prostředky ze státního rozpočtu a státních fondů a ostatní, doplňkové příjmy.

Podle vzoru členění rozpočtu obce můžeme i příjmy třídit na příjmy běžné (každoročně se opakují, jsou určeny k financování běžných, každoročně se opakujících potřeb, především výdajů na veřejné statky) a kapitálové (jednorázové, zpravidla pravidelně se neopakující nahodilé příjmy, jsou většinou účelové a určeny k financování dlouhodobých potřeb, zejména k pořízení investic)²⁴.

2.3.1. Vlastní příjmy daňové

Daňové příjmy tvoří na celkových příjmech obcí nejvýznamnější podíl. Obec může ovlivnit v omezené míře předmět daně, způsob výpočtu základu daně, sazby daně, možnost osvobození a slev apod., má tedy určitou daňovou pravomoc, a to v omezené míře u daně z nemovitostí a ve větší míře u místních poplatků (konstrukcí a účelem se spíše považují za místní daň, protože poplatník nemá nárok na protihodnotu). Dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní, schéma viz. příloha č. 3), ve znění pozdějších předpisů, to jsou:

²⁴ PAŘÍZKOVÁ I., *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4681-8

- a) 100% výnos z daně z nemovitostí, přičemž příjemcem je obec, v jejímž katastru se nemovitost nachází. Daň se skládá z daně z pozemků a z daně ze staveb. Výhradně u této daně je obec oprávněna od 1. 1. 2009 uplatnit tzv. místní koeficient, tedy možné zvýšení daně až na pětinasobek vypočtené hodnoty. Tato změna však musí být schválena zastupitelstvem obce obecně závaznou vyhláškou²⁵,
- b) podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu:
- daně z přidané hodnoty,
 - daně z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků,
 - daně z příjmů FO vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
 - z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů FO z podnikání,
 - daně z příjmů PO.

Jednotlivé podíly obcí z výnosu těchto sdílených daní se rozdělují 3 % mezi všechny obce (mimo Prahy, Plzně, Ostravy a Brna) podle podílu výměry jednotlivé obce na celkové výměře všech obcí, 3 % mezi obce podle poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí a 94 % podle poměru násobku postupných přechodů, tedy počtem obyvatel obce.

- c) 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů FO z podnikání (podnikatelé s bydlištěm na území obce),
- d) daň z příjmů PO, kdy PO je sama obec,
- e) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků.

K daňovým příjmům obcí dále patří příjmy z poplatků, a to správních (např. ověření listin a podpisů, ohlášení změny místa trvalého pobytu, vydání občanského a řidičského průkazu a cestovního dokladu, vydání stavebního povolení, živnostenského listu, zápis do registru vozidel aj.), poplatků spojených s životním prostředím (např. uložení odpadů, odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, likvidaci komunálního odpadu aj.) a místních. Místní poplatky zavádí obec obecně závaznou vyhláškou schválenou ZO, ve které upraví podrobnosti jejich vybírání, zejména stanoví konkrétní sazbu poplatku (zákon o místních poplatcích nařizuje maximální výši), ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození. Stanovení místních poplatků patří do samostatné působnosti obce, obec zavádí na svém území např. poplatky ze psů, lázeňský nebo rekreační pobyt, užívání veřejného prostranství, z ubytovací kapacity,

²⁵ Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů

provozovaný výherní hrací automat, provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů²⁶ aj.

2.3.2. Vlastní příjmy nedaňové a kapitálové

Nedaňové příjmy získává obec z výsledků vlastní hospodářské činnosti, jejich objem tak může výrazným způsobem vlastní aktivitou ovlivňovat. Do této skupiny příjmů zahrnujeme příjmy z vlastního podnikání, z prodeje nebo pronájmu majetku, z obchodování s cennými papíry, užitelské poplatky za poskytované smíšené veřejné statky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, případně příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů²⁷.

2.3.3. Nenávratné peněžní transfery, dotace

Obce mají sice každoročně zajištěny určitou výši příjmů na zajišťování veřejných statků a služeb pro své obyvatele, na opravy či rekonstrukce svého majetku a realizaci investic, nicméně výše těchto příjmů není mnohdy pro obec dostatečná. Dalším velice významným zdrojem příjmů obce jsou proto dotace, které mohou být poskytovány na financování běžných (provozních a neinvestičních potřeb) i kapitálových výdajů (investic). Dotace dále dělíme podle způsobu využití na účelové, tedy s předem daným specifickým účelem, a neúčelové, jejichž využití je zcela v kompetenci obce.

Účelové dotace získávají obce na financování výdajů vykonávaných v rámci tzv. přenesené působnosti, ale i v samostatné působnosti (např. v základním a středním školství, ve veřejném zdravotnictví, sociální péči atd.). K běžným dotacím, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu, tak řadíme např. příspěvek k částečné úhradě výdajů spojených s výkonem státní správy, na sociální dávky, na správní výdaje systému státní sociální podpory, pro sbory požární ochrany a hasičské záchranné sbory, na financování vybraných veřejných statků (na žáka základní a mateřské školy, na místo v zařízení sociální péče, na místo v domovech důchodců, na vybraná zdravotnická zařízení), na dopravní obslužnost aj.

Účelové dotace kapitálové jsou poskytovány na úhradu výdajů na konkrétní investici, a to přímo ze státního rozpočtu, z kapitoly všeobecná pokladní správa státního rozpočtu nebo z jiných rezortních kapitol a ze státních fondů. Poskytnutí kapitálových dotací je vázáno splněním určitých podmínek; pokud jsou podmínky porušeny, vrací se nesprávně

²⁶ Zákon č. 365/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

²⁷ PROVAZNÍKOVÁ R., SEDLÁČKOVÁ O. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9

použitá dotace zpět do rozpočtu poskytovatele, mnohdy i s citelnou penalizací. Další podmínkou může být i nutnost využití vlastních prostředků v určitém podílu nebo stanoveným procentem. Po vstupu ČR do Evropské unie (1. 5. 2004) mají obce možnost čerpat dotace z rozpočtu této nadnárodní vládní úrovně, resp. ze strukturálních fondů Evropské unie, na různé rozvojové projekty²⁸.

2.3.4. Návrtné příjmy

Dalším druhem příjmů, které obec může využívat při financování svých aktivit a potřeb, jsou návratné příjmy v podobě úvěrů, půjček nebo emise obligací. Tímto druhem financování obce řeší i momentální časový nesoulad mezi výdaji a příjmy, pokud nedisponují vlastní finanční rezervou. Návratné zdroje, jak už ze samotného názvu vyplývá, však obec musí vrátit zpět svým věřitelům, přičemž vedle splátek jistiny musí zaplatit i úroky, které v důsledku snižují objem běžných výdajů.

Obce využívají především úvěry, protože jsou pro ně relativně dostupnější než jiné druhy návratných příjmů a oproti příjmům z emise obligací i levnějším zdrojem financování. Obec může využívat různé druhy úvěrů, a to:

- a) krátkodobý úvěr, který se používá k překlenutí dočasného nedostatku vlastních finančních prostředků, jsou splatné do jednoho roku,
- b) střednědobý úvěr, který je splatný do 4 až 5 let,
- c) dlouhodobý úvěr, který je splatný do 10 výjimečně do 15 let, a využívá se na financování investic, kdy obec nedisponuje potřebnými vlastními prostředky.

Použití střednědobého a dlouhodobého úvěru na financování investic by mělo být řádně promyšleno a naplánováno, rozhodně by však nemělo být důsledkem vzniklých problémů při samotném financování investice. Přijetí bankovního úvěru je vždy nutné schválit v orgánech obce (dle zákona o obcích). Za poskytnutý úvěr se pak obec musí zaručit, a to buď svými budoucími příjmy, svým nemovitým majetkem nebo cennými papíry z portfolia²⁹.

²⁸ PEKOVÁ J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4

²⁹ Cenné papíry, které emitoval jiný subjekt, a obec je nakoupila a má je ve vlastnictví.

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA

Město Jeseník je okresním městem, po zrušení okresních úřadů (31. 12. 2002) spadá spolu s dalšími 398 obcemi pod Olomoucký kraj (Jesenicko 24 obcí, Olomoucko 96 obcí, Prostějovsko 97 obcí, Přerovsko 104 obcí a Šumpersko 78 obcí). Rozkládá se na ploše 3 823 ha a člení se na 3 katastrální území (Jeseník, Bukovice a Seč). K 31. 12. 2009 zde žilo celkem 12 068 obyvatel, v tomto počtu je zahrnuto celkem 128 nově narozených dětí³⁰.

3.1 Město Jeseník

Jeseník leží v údolí soutoku horských říček Bělá a Staříč a už odedávna tvořil křižovatku obchodních cest, i když pro vstup do tohoto města musíte překonat přírodní překážky v podobě pohoří Hrubého Jeseníku využitím cesty přes Červenohorské sedlo ze strany jedné nebo Ramzovského sedla ze strany od Hanušovic. Město je tak obklopeno jedinečnou nádhernou přírodou, lesy, horskými terény a spoustou turistických středisek, které nabízejí jak letní, tak zejména zimní sportovní vyžití. Do Jeseníku však míří návštěvníci nejen za sportem, ale především i za léčením. Může za to místní rodák, objevitel a značný vyznavač léčby studenou vodou, Vincenz Priessnitz. Prosazoval například léčbu prací, čerstvým vzduchem a čistou horskou vodou, založil základy hydroterapie. Další, neméně významnou osobností Jesenicka, je rodák ze sousední obce Česká Ves, Johann Schroth. Tento přírodní léčitel založil lázně Dolní Lipová (obec vzdálená přibližně 5 km od samotného Jeseníku směrem na osadu Ramzová), kde ve své době zaváděl léčbu pitím vína a lehkou stravou. V současnosti se lázně Dolní Lipová zaměřují na léčbu diabetu, obezity, pohybového aparátu a kožních nemocí³¹.

Jeseník je vyspělým a dynamickým střediskem průmyslu (hlavně strojírenství), obchodu, lázeňství a turistiky. Vzdělávání je zabezpečeno nejen základním školstvím, ale i středním školstvím a jednou soukromou vysokou školou. Pro děti předškolního věku jsou ve městě zřízeny 4 mateřské školy. V roce 2005 bylo zastupitelstvem města Jeseník schváleno sloučení do té doby tří existujících základních kol, a to na ul. Boženy Němcové, ul. Nábřežní a ul. Průchodní, v jednu. V červenci roku 2006 tak vzniká Základní škola Jeseník, se sídlem na Nábřežní ulici, s výukou druhého stupně, tedy pro žáky 6. – 9. ročníku, a dvě odloučená pracoviště na ul. Boženy Němcové a Průchodní s výukou prvního stupně, tedy pro žáky

³⁰Veřejná databáze ČSÚ. *Vybrané statistické údaje za obec*. [online]. [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrz=Dokon%C4%8Dit+%C3%BApravy&cislotab=MOs+ZV01&vo=tabulka&str=tabdetail.jsp&pro_4382338=536385>

³¹Jeseník oficiální stránky města. *Historie*. [online]. [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.jesenik.org/cs/historie/index.php>>

1. – 5. ročníku. Zřizování středních škol je v kompetenci Olomouckého kraje a v současné době mohou mladí lidé získat středoškolské vzdělání ve 4 školách státních (SOŠ a SOU strojírenské a stavební, SOU potravinářské, gymnázium a Hotelová škola Vincenze Priessnitze) a na jedné škole soukromé (Soukromá střední odborná škola Jeseník – obchodní akademie). Od roku 2002 probíhá konzultačním střediskem v Jeseníku výuka na soukromé Vysoké škole podnikání, a.s., v kombinovaném bakalářském studijním programu, v oboru podnikání. K dalším organizacím, které jsou zřízeny městem Jeseník, patří Domov – penzion pro důchodce, Městská kulturní zařízení (provozující kino Pohoda a divadlo P. Bezruč), knihovna V. Priessnitze, základní umělecká škola a organizace Správa majetku města Jeseník a obchodní společnosti s většinovým vlastnictvím města Jesenické koupaliště s.r.o., Technické služby Jeseník a.s. a VaK – Vodovody a kanalizace Jesenicka a.s.

3.1.1. Historie města

Město Jeseník (do roku 1947 Frývaldov) je lázeňské město na severu Olomouckého kraje. První písemná zmínka o Jeseníku pochází z roku 1267, statut města získal mezi lety 1284 a 1295, a to především díky své poloze (na soutoku horských říček Staříč a Bělá) na jedné z obchodních cest vedoucích ze Slezska a dále díky nálezům železné rudy v okolí. Městským opěrným bodem se stala vodní tvrz. Tento výjimečně dobře zachovaný středověký pevnostní systém se po úpravách a rekonstrukcích prováděných v 18. století zachoval dodnes, v současnosti zde má sídlo Vlastivědné muzeum Jesenicka. Vodní tvrz je obehnaná vodním příkopem, přes který vede kamenný most. Jelikož je v současné době vodní příkop bez vody, vyvíjí vedení města Jeseník snahu o provedení takových stavebních úprav, které by do příkopu vodu opět přivedly.

Město se nedlouho po svém založení začalo hospodářsky velmi rozvíjet. Těžba železné rudy, jejíž ložiska se v okolí nacházela, sice na konci 14. století upadala a spousta hornických osad se vylidnila, nicméně ve století 15. nastala nová těžba, a to nejen železa, ale i stříbra a zlata. Ložiska však byla buď zanedlouho vyčerpána, nebo nebyla až tak výnosná, a tak těžba znovu upadala.

Frývaldov zažíval svá útrapná období spolu s ukončením těžby rud. Útrapy znásobené v době třicetileté války, kdy bylo město několikrát poškozeno vojskem, vrcholily v průběhu čarodějnických procesů, které skončily až v 80. letech 17. století. Od prvního procesu v roce 1622 do posledního bylo jen v samotném Jeseníku obětováno 102 lidí

obviněných z čarodějnictví. V inkvizičních procesech, tzv. honech na čarodějnice, proslul inkvizitor Jindřich Boblig z Edelstadtu³², který napáchal velké škody i ve městě Šumperk.

Poté město zažívá určitý útlum, avšak počátkem 19. století nastává nový rozvoj, a to především v textilním průmyslu. Roku 1822 místní podnikatel Adolf Raymann zakládá továrnu na jemné prádlo a ta získává postavení na světových trzích a dominovala městskému hospodářství. Jeseník se tímto stal významným průmyslovým centrem, jehož postavení bylo upevněno napojením na významný železniční tah z Hanušovic do Hlucholaz (Polsko). V této době se ve městě zakládá i lázeňství, které proslavilo město Jeseník na celém světě. Zasloužil se o to především Vincenz Priessnitz, zakladatel zdejších lázní. V okolí jesenických lázní je asi 45 pramenů a v okolí města Jeseníku 25 pramenů. Ve svém rodném domě V. Priessnitz založil první vodoléčebný ústav na světě (19. století). Kromě vodoléčby propagoval také léčbu klimatem, dietu a pití vody, protože byl přesvědčen, že se má léčit nejen samotná nemoc, ale především celý člověk jako komplexní existence. Tyto metody se používají dodnes a tvoří tak základ dnešní léčby.

S významem města a lázní rostl i počet obyvatel a významným způsobem rostl cestovní ruch a turismus. Roku 1899 vybudoval německý turistický spolek rozhlednu na Zlatém Chlumu.

Po roce 1918 se Jeseník stal součástí Československa, a to i přes značný odpor původních (německých) obyvatel. Jeseník tak začal být osídlován českým obyvatelstvem. Ke zvratu došlo po Mnichovské dohodě, kdy byl Jeseník opět připojen k Německu, a čeští obyvatelé museli město opustit. Po 2. světové válce byli naopak odsunuti němečtí obyvatelé a dosavadní město Frývaldov bylo přejmenováno na Jeseník³³.

3.1.2. Struktura Městského úřadu v Jeseníku

Jeseník je město s rozšířenou působností. K jeho orgánům patří ZM, jež má 25 členů (6 ODS, 6 ČSSD, 4 Sdružení NV, NK, 3 Strana zelených, 2 SNK Evropští demokraté, 2 KDU-ČSL, 2 KSČM), pětičlenná RM, starosta, městský úřad (tvořen zaměstnanci a tajemníkem jako vedoucím úřadu a dvěma místostarosty) a zvláštní orgány obce – výbory (finanční a kontrolní) a komise.

³² pozn.: dnešní Zlaté Hory, město vzdálené přibližně 25 kilometrů severně od Jeseníku, ležící u samotných hranic s Polskem

³³ Jeseník oficiální stránky města. *Historie*. [online]. [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.jesenik.org/cs/historie/index.php>>

Jeseník jako své iniciativní a poradní orgány zřídil celkem 10 komisí, a to Komisi pro stanovení prodejní ceny pozemků, Bytovou komisi, Dopravní komisi, Komisi pro občanské záležitosti, Komisi pro rodinu a sociální věci, Výchovně-vzdělávací komisi, Komisi pro rozvoj města, Komisi pro cestovní ruch a lázeňství, Komisi pro prevenci kriminality a Hodnotitelskou komisi.

Městský úřad má k 1. 1. 2010 celkem 118 zaměstnanců, jež jsou začleněni do 8 odborů, příp. dílčích oddělení (organizační struktura Městského úřadu v Jeseníku je uvedena jako příloha č. 4):

- **odbor stavebního úřadu, majetku a investic** (OSMI) vznikl v roce 2007 sloučením tří do té doby existujících odborů (stavebního úřadu, odboru majetku města a odboru investic a rozvoje) a vytvořením *oddělení majetku* (OMM) a *oddělení investic a rozvoje* (OIR) spadajících pod stavební úřad,
- **správní odbor**,
- **finanční odbor**, pod který spadá *oddělení školství*,
- **odbor sociálních věcí a zdravotnictví** je vnitřně členěn na *oddělení sociální péče* a *oddělení sociálně-právní ochrany dětí*,
- **odbor vnitřních věcí** je vnitřně členěn na *oddělení starosty* a *oddělení informatiky*,
- **odbor životního prostředí**,
- **obecní živnostenský úřad**, který se člení na úsek registrační a *oddělení kontroly*,
- **odbor dopravy a silničního hospodářství**, pod který spadá *oddělení dopravně správních agend*.

Úředníci městského úřadu vykonávají své pracovní povinnosti a služby pro občany města ve třech budovách, a to na ul. K. Čapka, ul. Tovární a na Masarykově nám. v historické budově Radnice.

3.1.3. Působnost města Jeseník v institucích

Město Jeseník působí v několika institucích, resp. sdružení měst a obcí na Jesenicku, jež se zabývají rozvojem cestovního ruchu a také jinou podporou rozvoje tohoto podhorského příhraničního regionu.

Jesenická rozvojová o.p.s. (JR o.p.s.) je nestátní nezisková organizace, zakladateli jsou Mikroregion Jesenicko, Sdružení měst a obcí Jesenicka, Agrární komora a 3 fyzické osoby. Vznik této organizace je v souladu s Programovým prohlášením Rady města

Jeseníku pro volební období 2006 - 2010, kde v bodě *Rozvoj města a podnikání* se jasně deklaruje podpora činnosti Místní akční skupiny a Jesenické rozvojové o.p.s. Posláním této organizace je poskytování obecně prospěšných služeb (rozvoj města a obcí Jesenicka), služeb pro naplňování strategických rozvojových dokumentů, přípravy, poradenství, zpracování a řízení projektů, provádění marketingových výzkumů pro podnikatelskou sféru, nestátní neziskové organizace a veřejnou správu, podpora akcí a projektů obecného a prospěšného významu, pořádání společenských sportovních, vzdělávacích a kulturních akcí. Od roku 2009 rozšířila předmět nabízených služeb o pomoc při administraci již podpořených projektů, poradenství v oblasti dotací z fondů EU (OPPI, OPŽP, ROP, PRV) pro obce, neziskové organizace a podnikatelské subjekty vč. zpracování a administraci žádostí a monitoringu³⁴.

Jesenická místní akční skupina reprezentuje území okresu Jeseník (24 obcí, které vytvořily čtyři dobrovolné svazky obcí – mikroregiony Jesenicko, Javornicko, Žulovsko a Zlatohorsko). Stanovili si strategický cíl v podobě efektivního využívání kulturního a přírodního dědictví, a to usnadněním a zkvalitněním nabídky služeb, zemědělských výrobků a místní tradiční výroby pro obyvatele i turisty, zlepšení estetické úrovně ve venkovských oblastech jak obnovou vesnické zástavby, tak rekultivací krajiny atd. Usilují o posílení stability, aktivity a atraktivity venkovského prostředí. K dalším oblastem podpory územního rozvoje byly přidány 4 celky, a to výchova a vzdělání, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energie a odpadového hospodářství a optimalizace multifunkčního zemědělství³⁵.

Sdružení měst a obcí Jesenicka vzniklo v roce 1993 jako zájmové sdružení měst a obcí. Hlavním úkolem tohoto sdružení byla ochrana zájmů Jesenicka a koordinace činností v oblasti cestovního ruchu, infrastruktury, dopravy a dotační politiky. V současné době sdružení rozšířilo svou činnost, a to o rozvoj partnerství, účast na veletrzích ČR, koordinaci společné problematiky odpadů a odpadového hospodářství a v neposlední řadě také budováním česko-polské spolupráce a využívání finančních zdrojů z fondů EU³⁶.

Mikroregion Jesenicko je dobrovolný svazek obcí (Bělá pod Pradědem, Česká Ves, Jeseník, Lipová-lázně, Ostružná), který byl založen roku 2002 dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Vznikl z důvodu ochrany a prosazování vlastních společenských zájmů, vzájemné spolupráce a koordinovaného postupu při komplexním rozvoji a výkonu samostatné

³⁴ Jesenická rozvojová. *Jesenická rozvojová se představuje*. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.jesenicko.eu/cs/jesenicka-rozvojova-o.p.s./cinnost.htm>>

³⁵ JEMAS Jesenická místní akční skupina. *O nás*. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.jemas.eu/o-nas.php>>

³⁶ Jesenicko dotek přírody a zážitků. *Sdružení měst a obcí*. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW: <http://www.smoj.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=3:sdruzeni-mest-a-obci-jesenicka&catid=6:jesenicko-pohledem-&Itemid=7>

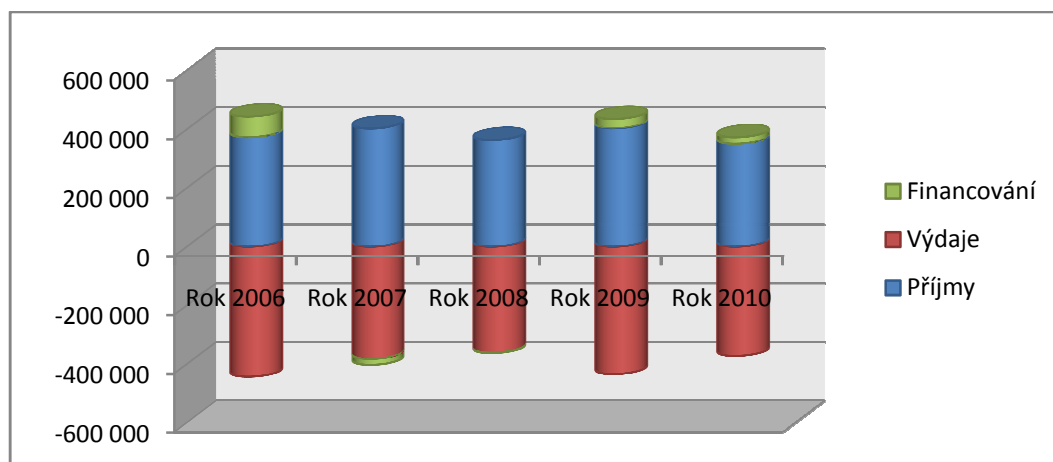
působnosti obcí. Vyhledává grantové příležitosti pro společné projekty rozvoje mikroregionu, ve spolupráci s JR o.p.s. zpracovává žádosti o dotace³⁷. V příloze č. 5 jsou uvedeny mikroregiony celého okresu Jeseník.

Euroregion Praděd je dobrovolné sdružení českých a polských spolků a svazků města a obcí, nacházejících se na území okresů Bruntál (Bruntálsko, okolí Vrbna pod Pradědem, Osoblažsko a Rýmařovsko) a Jeseník (Jesenicko) v ČR a na území Opolského Slezska (vojvodství Opole) v Polské republice. Vznikl v roce 1997, čemuž předcházelo několik let snah orgánů samosprávy a vojvodství a upevněním již formálně několik let trvající vzájemné spolupráce samospráv, škol, kulturních středisek, sportovních klubů a jiných společenských organizací. V současné době sdružuje euroregion 73 obcí na české straně a 36 obcí na polské straně³⁸.

3.2 Hospodaření města Jeseník v jednotlivých letech

Analýza hospodaření města Jeseník v jednotlivých letech je zpracovávána na základě podkladů závěrečné účty z období 2006 – 2008, analýza hospodaření města za roky 2009 a 2010 je zpracovávána dle schváleného rozpočtu vč. rozpočtových opatření (6 změn rozpočtu v roce 2009 a 3 změny rozpočtu roku 2010), které upravují celkovou výši rozpočtu. Srovnání je založeno na základě rozborů rozpočtových příjmů a výdajů v jednotlivých letech a jejich objemu k celkovému schválenému rozpočtu města Jeseník.

Graf č. 3.1: Rozpočet města Jeseník v období 2006 – 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů města Jeseník.

³⁷ Mikroregion Jesenicko. *O nás*. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.jesenicko.org/o-nas>>

³⁸ Euroregion Praděd. *Základní informace. Vznik Euroregionu Praděd*. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.europraded.cz/?show=uvodem>>

Z grafu č. 3.1 si lze vytvořit hrubou představu o jednotlivých rozpočtech ve sledovaném období, a to velikosti příjmů, výdajů a výsledného financování nastaveného tak, aby byla zachována bilance rozpočtu. Tabulka č. 3.1 pak názorně rozebírá rozpočet města Jeseník dle výše jednotlivých tříd příjmů a výdajů vč. financování.

Tab. č. 3.1: Příjmy a výdaje města Jeseník v období 2006 – 2010

Rok	2006	Podíl (v %)	2007	Podíl (v %)	2008	Podíl (v %)	2009	Podíl (v %)	2010 ³⁹	Podíl (v %)
Příjmy v tis. Kč										
1. třída	121,2	32,5	127,7	31,7	138,9	38,3	118,4	29,4	113,7	32,4
2. třída	38,8	10,4	40,0	9,9	40,6	11,2	43,7	10,8	66,8	19,1
3. třída	15,7	4,2	9,5	2,4	7,0	1,9	4,2	1,0	10,6	3,0
<i>Vlastní Σ</i>	175,7	-	177,2	-	186,5	-	166,3	-	191,1	-
<i>Růst (v %)</i>	-	-	+0,85	-	+5,2	-	-10,8	-	+14,9	-
4. třída	197,0	52,9	225,2	56,0	176,3	48,6	236,9	58,8	159,6	45,5
- INV	109,3	55,5	87,1	38,7	28,4	16,1	21,5	9,0	13,1	8,2
- NIV	87,7	44,5	138,1	61,3	147,9	83,9	215,4	91,0	146,5	91,8
Příjmy Σ	372,7	100,0	402,4	100,0	362,8	100,0	403,2	100,0	350,7	100,0
Růst (v %)	-	-	+7,97	-	-9,8	-	+11,1	-	-13,0	-
Výdaje v tis. Kč										
5. třída	250,3	56,5	284,8	74,5	306,3	84,8	366,3	84,3	295,9	79,5
6. třída	192,6	43,5	97,5	25,5	54,9	15,2	68,1	15,7	76,3	20,5
Výdaje Σ	442,9	100,0	382,3	100,0	361,2	100,0	434,4	100,0	372,2	100,0
Růst (v %)	-	-	-13,7	-	-5,5	-	+20,3	-	-14,3	-
Financování v tis. Kč										
8. třída	70,2	-	-20,1	-	-1,6	-	31,2	-	21,5	-

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů města Jeseník, uvedeno v mil. Kč.

Z tabulky č. 3.1 je patrné, že největší podíl na vlastních příjmech mají příjmy 1. třídy, příjmy daňové. Od sledovaného výchozího roku 2006 se neustále mírně navyšovaly, zlom nastal v roce 2009, kdy se v ČR začínala projevovat celosvětová hospodářská krize, a tyto příjmy začínají klesat. Ve srovnání s celkovými příjmy však převažují příjmy uváděné ve 4. třídě, a to přijaté dotace. Ty představují především neinvestiční dotace ze státního rozpočtu (sociální dávky a výkon státní správy), dalšími jsou pak investiční dotace. Výše přijatých investičních dotací je závislá na druhu poskytovatele, tedy zdroji poskytovaných finančních prostředků. Město Jeseník v současné době čerpá finanční prostředky především

³⁹ Hodnoty roku 2010 vychází ze schváleného rozpočtu upraveného o 3. změnu.

ze zdrojů EU (programové období 2007 – 2013) nebo státních fondů, neboť ty, oproti dotacím ze státního rozpočtu, při realizaci nákladnějších investičních akcí zaručují městu větší finanční únosnost (výše dotace činí až 95 % celkových nákladů realizace).

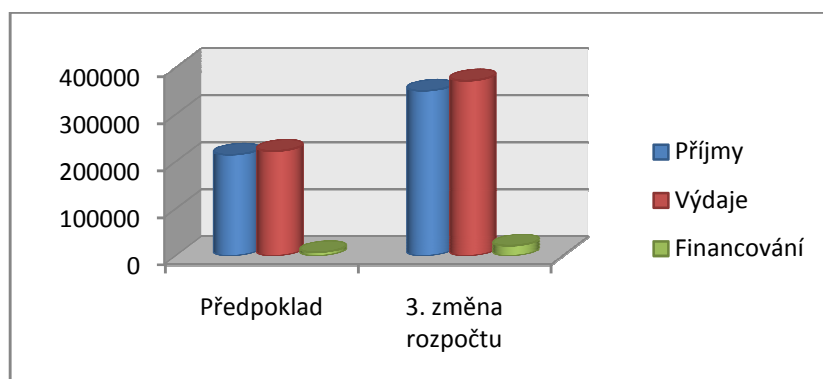
Výše nedaňových příjmů se ve sledovaném období zásadně nemění, až v roce 2009 se nedaňové příjmy téměř zdvojnásobily (z důvodu začlenění předpokládané části investiční dotace, kryté smlouvou o financování, ale do té doby nepřipsané na účet města). Kapitálové příjmy činí oproti celkovým příjmům zanedbatelnou částku s klesající tendencí (oproti prvnímu sledovanému roku poklesla o téměř 30 %). V roce 2010 však došlo ke skokovému navýšení kapitálových příjmů, a to především v důsledku prodeje bytového fondu.

Běžné výdaje tvoří oproti výdajům kapitálovým výrazně větší podíl na celkových výdajích. Vyjma roku 2006, kdy se oba druhy výdajů téměř poměrně vyrovnávají, činí výdaje 5. třídy více než 80 %. Největší provozní prostředky města jsou vydávány hlavně na sociální služby a dávky, na činnost státní správy a samosprávy (mzdové prostředky), na vzdělávání a do školství aj. Kapitálové výdaje, tedy výdaje na pořízení investic, budou podrobněji rozebrány v následujících podkapitolách.

Město Jeseník hospodařilo v letech 2007 a 2008 s přebytkem, v letech 2006 a 2009 muselo přistoupit ke schodkovému hospodaření. To bylo způsobeno realizací finančně náročných investičních akcí, na které byla sice poskytnuta dotace ze zdrojů EU, ale dle podmínek této dotace muselo město realizaci zafinancovat z vlastního rozpočtu s následným využitím cizích zdrojů (úvěru), po ukončení akce, příp. etapy akce, byly vynaložené finanční prostředky městu zpětně proplaceny.

V polovině roku 2009 došlo ke změně konstrukce sestavování rozpočtu na další rok. Při prováděném přezkumu hospodaření za rok 2008 byl zjištěn nedostatek, kdy do rozpočtu města byly zahrnovány i příjmy, které nebyly prokazatelně písemně přislíbeny (např. u dotačních akcí byl do rozpočtu začleněn příjem jen na základě podané žádosti o dotaci), avšak výdaj k této akci nebyl nakonec ani uskutečněn. Rozpočet na rok 2010 (schválen ZM v celkovém objemu 222 591 tis. Kč, předpokládaný schodek činil 7 808 tis. Kč) byl proto zpracován dle požadavků auditorů, tedy do příjmů rozpočtu města byly začleněny pouze ty příjmy, které má město prokazatelně (písemně) přislíbeno (tuto změnu zachycuje graf č. 3.2). Aby rozpočet zůstal vyrovnaný, musely být i výdaje přizpůsobeny výši příjmů.

Graf č. 3.2: Rozpočet města Jeseník na rok 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů města Jeseník.

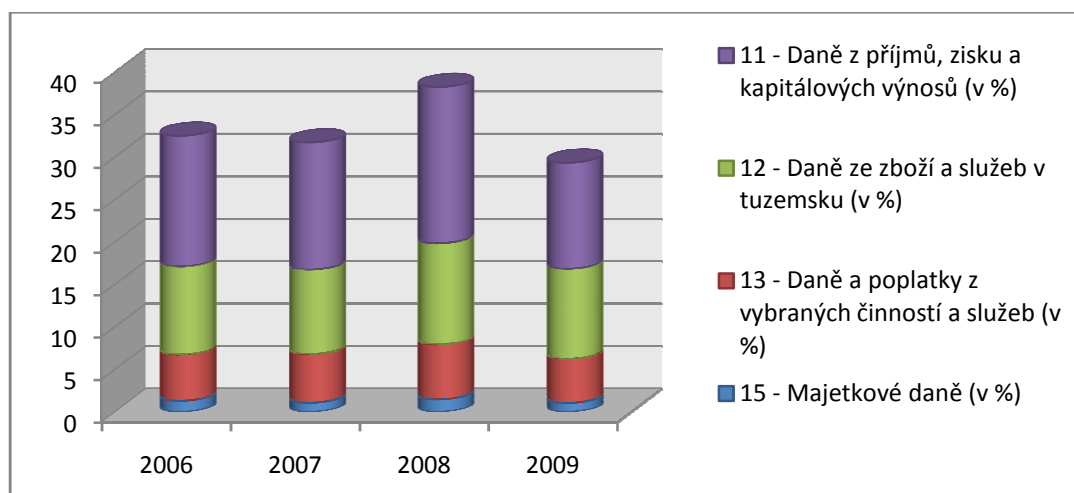
3.2.1. Analýza vybraných příjmů za období 2006 - 2009

Tato podkapitola je zaměřena na analýzu významnějších druhů příjmů, a to především příjmy daňových (1. třída) a přijatých dotací (4. třída). Příjmy města zahrnované do 1. třídy (podrobněji viz kapitola 2.3.1) se používají především k financování běžných výdajů, příjmy 4. třídy (podrobněji viz kapitola 2.3.3) naopak slouží především k financování investic. Oba tyto druhy příjmů tvoří většinu veškerých příjmů města. V celém sledovaném období tvořily daňové příjmy přibližně 30 % celkových příjmů, v roce 2008 dosáhly téměř 40 %, výše přijatých dotací se pohybuje kolem 50 % celkových příjmů města.

3.2.1.1. Daňové příjmy za období 2006 - 2009

Graf č. 3.3 názorně zobrazuje jednotlivé podíly daňových příjmů na příjmech celkových.

Graf č. 3.3: Daňové příjmy města Jeseník za období 2006 - 2009

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů města Jeseník.

Jak je z výše uvedeného grafu patrné, v celém období byly zásadními výnosy z daní z příjmů, zisku a kapitálových výnosů (seskupení 11) a DPH (seskupení 12). Celkový objem položek v seskupení 11 se od roku 2006 mírně zvyšoval až do svého pomyslného vrcholu v roce 2008, přičemž v roce 2009 můžeme zaznamenat klesající tendenci (počínající vliv světové hospodářské krize). Daně a poplatky (seskupení 13) spolu s majetkovými daněmi (seskupení 15) tvoří nepatrnější objem daňových příjmů.

Rok 2010 není do tohoto rozboru začleněn z toho důvodu, že v době zpracování této bakalářské práce nebylo možné přesně stanovit částky za jednotlivé druhy daňových příjmů. V době sestavování rozpočtu na rok 2010 byly stanoveny na základě predikce vývoje daňových příjmů, což jsou předpoklady značně nepřesné a analýza daňových příjmů za 1. čtvrtletí roku 2010 by z tohoto důvodu byla značně zkreslená.

Tabulka č. 3.2 je přepisem grafu č. 3.3 a názorněji rozebírá výši jednotlivých druhů daňových příjmů podle položek vč. procentuelního vyjádření na celkových příjmech.

Tab. č. 3.2: Přehled daňových příjmů v období 2006 – 2009

	2006	%	2007	%	2008	%	2009	%
11 – Daň z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	57,35	15,4	60,23	15,0	66,72	18,4	50,39	12,5
- FO ze záv. činnosti a fčí požitků	21,24	5,7	24,39	6,1	22,35	6,2	20,79	5,2
- FO ze SVČ	6,69	1,8	5,22	1,3	7,45	2,1	2,73	0,7
- FO z kapitálových výnosů	1,29	0,4	1,47	0,4	1,79	0,5	1,72	0,4
- PO	23,96	6,4	26,77	6,6	31,09	8,5	20,87	5,2
- PO - obec	4,17	1,1	2,38	0,6	4,04	1,1	4,28	1,0
12 - DPH	38,68	10,4	40,10	10,0	43,29	11,9	42,79	10,6
13 - Daně a poplatky z vybraných služeb	20,33	5,5	23,04	5,7	23,53	6,5	21,00	5,2
- likvidace komunálního odpadu	4,81	1,3	4,54	1,1	4,64	1,3	5,41	1,3
- ze psů	0,4	0,1	0,4	0,1	0,39	0,1	0,38	0,1
- lázeňský nebo rekreační pobyt	2,55	0,7	2,84	0,7	2,53	0,7	2,51	0,6
- užívání veřejného prostranství	0,24	0,1	0,24	0,1	0,26	0,1	0,12	0,1
- provozovaný VHP	1,97	0,5	2,58	0,6	2,84	0,8	2,52	0,6
- odvod výtěžku z provoz. loterií	1,49	0,4	1,63	0,4	1,82	0,5	1,57	0,4
- správní poplatky	8,81	2,4	10,18	2,5	10,27	2,8	7,56	1,9
- ostatní poplatky	0,06	0,0	0,63	0,2	0,78	0,2	0,93	0,2
15 - Daň z nemovitostí	4,84	1,3	4,33	1,1	5,35	1,5	4,23	1,1

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů města Jeseník, uvedeno v mil. Kč.

Nejvýznamnějšími položkami dle tabulky č. 3.2 jsou především v seskupení 11 daň z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků (1111) a dále daň z příjmů PO (1121). Obě tyto položky mají rostoucí tendenci až do roku 2008 u položky 1111 a roku 2009 u položky 1121, kdy probíhající celosvětová hospodářská krize postihuje i subjekty

podnikající v ČR vč. jejich zaměstnanců (snižování daňových výnosů v důsledku propouštění zaměstnanců či rušení podniků v důsledku insolventnosti).

Seskupení 12 představující položku DPH má taktéž narůstající tendenci až do roku 2009. V roce 2010 se v objemu vybraných finančních prostředků může projevit nárůst, a to z důvodu zákonného navýšení sazby DPH o 1 % jak u zvýšené sazby (z 19 % na 20 %), tak u snížené sazby (z 9 % na 10 %).

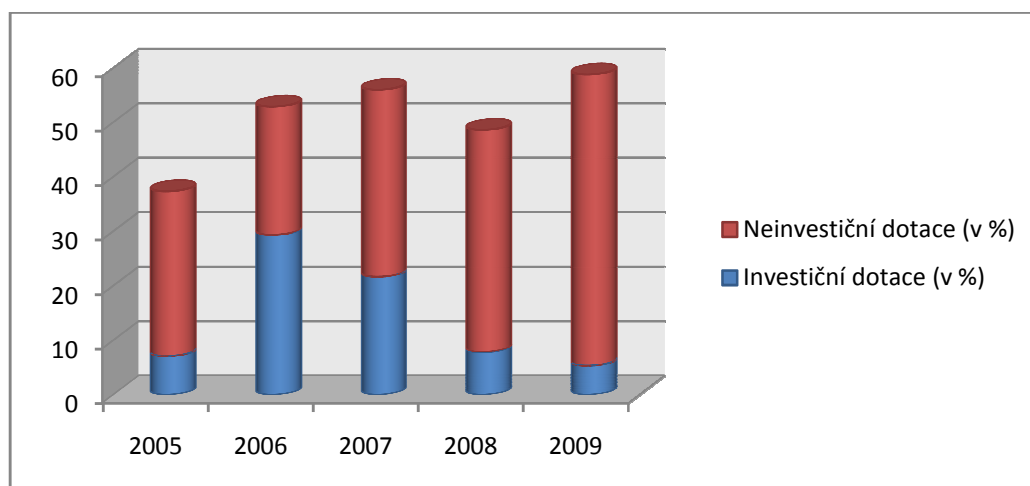
Seskupení 13 zahrnuje především správní poplatky (1361), poplatky za likvidaci komunálního odpadu (1337), poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt (1342), poplatky za provozovaný výherní hrací přístroj (1347) a odvod výtěžku z provozování loterií (1351). Tyto položky jsou z hlediska příjmů města nejvýznamnější. Poplatky ze psů (1341) a poplatky za užívání veřejného prostranství (1343) jsou sice opakované, ale jejich výnos není pro město až tak zásadní.

Dle zákona o rozpočtovém určení daní je obec 100% příjemcem výnosu z daně z nemovitostí vybrané na jejím území. Tato položka však tvoří jen malou část daňových příjmů města (seskupení 15). Od 1. 1. 2009 má každá obec možnost zavést tzv. místní koeficient, kterým se může vypočtená daň z nemovitosti navýšit až na pětinásobek. Město Jeseník však k tomuto kroku prozatím nepřistoupilo, a to ani po propadu příjmů ovlivňujících výši rozpočtů na roky 2009 a 2010. V roce 2010 se v objemu vybraných finančních prostředků může také projevit znatelný nárůst, a to především z důvodu zrušení zákonného osvobození novostaveb od daně z nemovitostí. Majitelé novostaveb byli do roku 2009 „zproštěni“ placení daně z nemovitosti dle § 9 odst. 1 písm. g) až na dobu 15 let od doby vydání kolaudačního rozhodnutí. Navíc od roku 2010 dojde ke zvýšení vybrané daně na dvojnásobek.

3.2.1.2. Přijaté dotace za období 2006 - 2009

Dotace jsou pro každou obec jedním z nejdůležitějších příjmů. Ty jsou poskytovány jak na investiční činnost, tak na běžnou činnost. Jak je z níže uvedeného grafu č. 3.4 na první pohled patrné, město Jeseník ve sledovaném období získávalo ve větší míře dotace neinvestiční, mimo rok 2006, kdy investiční dotace byly vyšší. Nejvýznamnějšími neinvestičními dotacemi, které prošly rozpočtem města Jeseník, jsou poskytovány především na výkon státní správy, sociální dávky, školství a na provoz městské knihovny. Investiční dotace pak získalo od různých správců kapitol, např. ze všeobecné pokladniční správy, státních fondů, ministerstev aj.

Graf č. 3.4: Přijaté dotace města Jeseník za období 2005 – 2009

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů města Jeseník.

Níže jsou uvedeny některé dotační tituly vhodné k financování investičních akcí jak z rozpočtu ČR, tak z fondů ze zdrojů EU, které může Jeseník využívat při realizaci vlastních akcí. Dotační tituly byly převzaty z webových stránek jednotlivých poskytovatelů (www.mmr.cz, www.sfrb.cz, www.sfdi.cz, www.sfzp.cz, www.kr-olomoucky.cz).

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) – dotace max. 75 % uznatelných nákladů

- *podpora úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití* – úprava budov a ploch v bývalých vojenských areálech k novému využití pro poskytování služeb ve veřejném zájmu nebo k podnikatelskému využití příp. na aktualizaci nebo pořízení změn územně plánovací dokumentace
- *bezbariérové obce 2010* – investiční a neinvestiční podpora na odstraňování bariér v budovách městských a obecních úřadů a domů s pečovatelskou službou
- *podpora rozvoje bydlení pro rok 2010* – podpora regenerace panelových sídlišť, podpora výstavby technické infrastruktury, podpora výstavby podporovaných bytů
- *podpora rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů* – rozvoj infrastruktury podporující podnikání, snížení nezaměstnanosti, rozvoj v oblasti cestovního ruchu v oblastech se soustředěnou podporou státu (cyklostezky, odpočívadla pro cykloturistiku, sportovní areály, parkoviště, turistické orientační značení, turistická infocentra aj.) – dotace v max. výši 60 % uznatelných výdajů
- *integrovaný operační program* – řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj (rozvoj IT ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, podpora CR, zlepšování prostředí na sídlištích aj.

- *operační programy Evropské přeshraniční spolupráce* – spolupráce na přeshraniční, meziregionální a nadnárodní úrovni při dosažení cíle odstranění stávajících bariér ekonomického rozvoje, posílení sociální a územní soudržnosti území a nalezení společného řešení společných problémů mezi sousedními zeměmi a regiony (OPPS ČR – Polsko 2007–2013)
- *regionální operační programy – ROP Střední Morava* – podpora 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu (infrastruktura pro aktivní a kulturně-poznávací formy CR, lázeňství vč. infrastruktury, sportovní areály využitelné primárně pro CR vč. návazné infrastruktury, turistické okruhy, naučené stezky, navigační tabule)

Ministerstvo financí (MF) – přerozdělování finančních prostředků vzniklých z přebytků při sestavování rozpočtu ČR (tzv. „porcování medvěda“)

Státní fond rozvoje bydlení (SFRB)

- *podpora výstavby sociálních bytů* – výstavba bytů pro skupinu obyvatel, která si není schopna z důvodů svého nízkého příjmu pořídit nebo udržet bydlení v tržním sektoru
- *úvěry na modernizaci bytů* – podpora poskytována ve formě úvěru, úroková sazba je 3 % ročně a je platná po celou dobu splatnosti úvěru (max. po dobu 10 let).
- *program NOVÝ PANEL* – podpora oprav a modernizací bytových domů pomocí zvýhodněných podmínek přístupu k úvěrům poskytnutých bankami a stavebními spořitelny (zvýhodněná záruka za úvěr – max. 80 % jistiny úvěru, dotace na úhradu úroků – snížení o 2,5–4 procentních bodů)

Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI)

- *cyklistické stezky* – výstavba nových nebo údržba stávajících cyklistických stezek, příspěvek v max. výši 75 % uзнatelných výdajů
- *zvyšování bezpečnosti* – úprava dopravní infrastruktury směřující ke zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupnění osobám s omezenou schopností pohybu a orientace (vč. zpracování PD) – příspěvek v max. výši 80 % uзнatelných výdajů

Státní fond životního prostředí (SFŽP)

- *zelená úsporám* – podpora instalací zdrojů na vytápění s využitím obnovitelných zdrojů energie (náhrada neekologického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu, tepelná čerpadla vč. instalace, výstavba v pasivním energetickém standardu), investice do energetických úspor při rekonstrukcích i v novostavbách (zateplování domů) – výše podpory stanovená dle rozsahu úspor energie

- *operační program životního prostředí* – výše podpory max. 85 % uznatelných výdajů - podpora 3.1 výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny, 4.1 zkvalitnění nakládání s odpady, 6.3 – obnova krajinných struktur, 6.4 – optimalizace vodního režimu krajiny, 6.5 – podpora regenerace urbanizované krajiny

Olomoucký kraj (OK)

- *obnova kulturních památek*
- *cyklostezky* – výstavba nových nebo oprava stávající cyklistických stezek (dotace max. 50 % způsobilých nákladů)
- finanční prostředky na *dopravně inženýrská opatření vedoucí ke zvyšování bezpečnosti na pozemních komunikacích* – příspěvky poskytované z rozpočtu OK (např. nasvícení přechodů, vybudování ostrůvků k ochraně chodců, zřizování bezbariérových přechodů pro chodce)

Z výše uvedených údajů je vidět, že Jeseník má hodně možností, odkud čerpat nenávratné finanční prostředky potřebné pro realizaci investičních akcí. Některé tyto dotační programy využívá a žádá o poskytnutí finančních prostředků, jiné však nevyužívá, a to mnohdy ke škodě občanů či návštěvníků tohoto města. Týká se to např. dotace z MMR „bezbariérové obce 2010“, s jejíž pomocí se mohou zrealizovat bezbariérové přístupy do veřejných budov občanům se sníženou schopností pohybu. V Jeseníku je jen velmi málo budov stavebně uzpůsobených těmto lidem, např. městský úřad rozdělený do tří různých budov žádné takovéto úpravy provedeny nemá. Toto však není jen problém Jeseníku.

3.2.2. Srovnání investičních výdajů v období 2006 - 2010

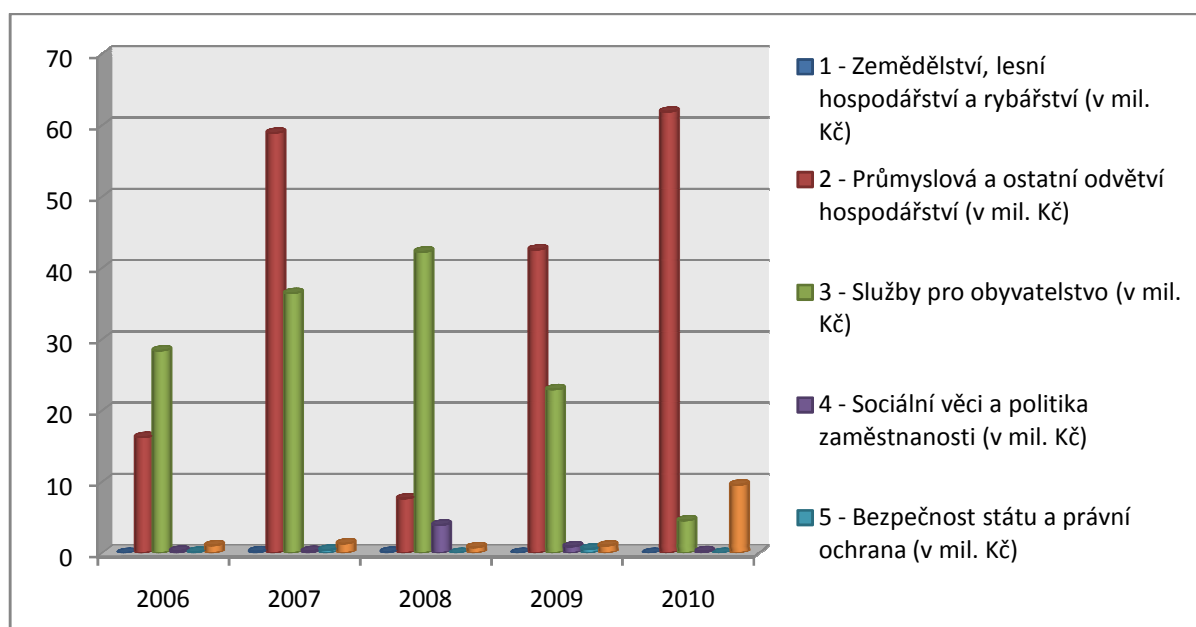
Město Jeseník k zabezpečování veřejných statků a služeb a k financování vlastních aktivit (investice) využívá vícezdrojového financování, a to především z různých vhodných dotačních titulů, cizích finančních prostředků (bankovní úvěry) a v neposlední řadě také uspořené prostředky z minulých let (pokud těmito volnými prostředky disponuje).

Jak je vidět z tabulky č. 3.1 podrobněji rozebírající objem finančních prostředků vynakládaných na běžnou a investiční činnost, čerpají právě neinvestiční výdaje většinu finančních prostředků. Pouze v roce 2006 investiční výdaje dosahovaly objemu výdajů neinvestičních, a to především z důvodu realizace rozsáhlejší, finančně náročnější investiční akce spolufinancované z dotace ze zdrojů EU (jednalo se o „Multifunkční centrum

pro cestovní ruch a lázeňství – I. a II. etapa“, tedy rekonstrukci bývalého hotelu Slovan na hotel o 4* a zástavbu stávající proluky multifunkčním centrem s nabídkou obchůdků s různým sortimentem zboží, městské informační centrum, kavárnička, kanceláře a další objekty).

Graf č. 3.5 pak názorně rozlišuje jednotlivé investiční výdaje podle odvětvového třídění rozpočtové skladby (uvedeno v %). Nejvíce investičních finančních prostředků je vynakládáno do oblastí 2 (silnice) a 3 (předškolní zařízení, základní školy a umělecké školy, knihovny, ochrana památek, kultura, sportovní zařízení a ostatní tělovýchovná činnost, bytové a nebytové hospodářství, veřejné osvětlení, územní plánování a rozvoj, komunální služby a ostatní záležitosti územního rozvoje aj.).

Graf č. 3.5: Investiční výdaje za období 2006 – 2010 členěné dle odvětví

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů města Jeseník.

Do roku 2005 město Jeseník realizovalo investiční akce především z vlastních zdrojů se zapojením cizích zdrojů ve formě bankovních úvěrů a dále s pomocí dotací poskytovaných především ze státního rozpočtu. Od roku 2006 se začalo s realizací investic se zapojením zdrojů z EU. Níže je uveden výběr realizovaných investičních akcí.

2005-2006

- „revitalizace sídliště na ul. Tyršova“ – dotace (MMR) 1,36 mil. Kč, vlastní zdroje 0,58 mil. Kč

2005-2007

- rekonstrukce „hotelu Slovan“ 4* a zástavba proluky „multifunkčním centrem“ vč. dopracování PD – celkem 199 mil. Kč, dotace (SROP) 140,88 mil. Kč, státní

rozpočet 28,18 mil. Kč, zapojení bankovního úvěru (150 mil. Kč) a vlastní dofinancování 15 mil. Kč

2006

- „úprava křižovatky s parkovištěm nám. Svobody – Žižkova“ – dotace (MMR) 0,49 mil. Kč, vlastní zdroje 1,15 mil. Kč,
- zpracování „PD rekonstrukce Masarykova náměstí“ – vlastní zdroje 1,15 mil. Kč,
- „sanace vlhkosti zdiva ZUŠ Jeseník“ – vlastní zdroje 1,4 mil. Kč,
- „vybavení koncertního sálu Kaple varhany“ – dotace (MMR) 1,25 mil. Kč, vlastní zdroje 1,49 mil. Kč,
- „obnova fasády a střešního pláště objektu Kaple“ – dotace (MMR) 0,89 mil. Kč, vlastní zdroje 1,16 mil. Kč,
- „oprava nosné ocelové konstrukce sportovní haly ul. Dukelská“ – vlastní zdroje 1,19 mil. Kč,
- „úprava ploch v prostoru mezi lázeňskou kolonádou a městem“ – dotace (MMR) 0,92 mil. Kč, bankovní úvěr 0,94 mil. Kč

2006-2007

- „stavební úpravy divadla P. Bezruče“ – dotace (MMR) 1,31 mil. Kč, vlastní zdroje 3,86 mil. Kč,
- rekonstrukce objektu na ul. Seifertova a vybudování 9 malometrážních bytů – dotace (SFRB) 4,95 mil. Kč, bankovní úvěr 8,2 mil. Kč

2006-2008

- rekonstrukce „MK Dukelská“ – celkem 13,68 mil. Kč, dotace (INTERREG IIIA) 9,95 mil. Kč, zapojení bankovního úvěru (8,7 mil. Kč) a vlastní dofinancování (5,9 mil. Kč)

2007

- realizace „chodníku v Bukovicích – ul. Šumperská“ – dotace (SFDI) 6,73 mil. Kč, bankovní úvěr 2,89 mil. Kč,
- „výměna oken na budově ZŠ B. Němcové“ – dotace (MF) 6,77 mil. Kč, vlastní zdroje 0,1 mil. Kč,
- „odvlhčení budovy č. 4 ZŠ Průchodní“ – vlastní zdroje 1,02 mil. Kč,
- „rekonstrukce podlah v tělocvičně ZŠ Nábřežní“ – vlastní zdroje 1,34 mil. Kč,
- „rekonstrukce komplexu hřbitova na ul. Husova“ – dotace (MMR) 2,45 mil. Kč, vlastní zdroje 1,62 mil. Kč

2008

- „**zateplení objektu a půdy, výměna oken budovy DPD J. Ježka**“ – celkem 3,39 mil. Kč, zapojení bankovního úvěru a vlastní dofinancování

2008-2009

- zpracování „**PD Regionálního wellness centra**“ – celkem 11,92 mil. Kč, zapojení bankovního úvěru (3,89 mil. Kč) a vlastní dofinancování (8,03 mil. Kč),
- „**vybudování umělého povrchu fotbalového hřiště**“ – dotace (MF) 18 mil. Kč, vlastní zdroje 2,29 mil. Kč

2008-2010

- „**rekonstrukce Masarykova náměstí**“ – celkem 60,28 mil. Kč, dotace (ROP) 49,38 mil. Kč, zapojení bankovního úvěru a vlastní dofinancování

2009

- „**nasvícení přechodů pro chodce**“ – dotace (Olomoucký kraj) 0,57 mil. Kč, vlastní zdroje 0,93 mil. Kč

2009-2010

- „**rekonstrukce chodníků podél MK Lipovská, autobusové zálivky, parkoviště**“ – celkem 4,78 mil. Kč, zapojení bankovního úvěru a vlastní dofinancování,
- „**rekonstrukce historické budovy Radnice, výměna oken, interiér**“ – celkem 8,81 mil. Kč, zapojení bankovního úvěru a vlastní dofinancování

2010

- „**realizace chodníku podél MK Bezručova – Seifertova**“ – předpokládané celkové výdaje 11,4 mil. Kč, financováno z vlastních zdrojů (prozatím v rozpočtu začleněno 5,5 mil. Kč), možné poskytnutí dotace ze SFDI v max. výši 70 % uznatelných výdajů
- „**Zóna služeb a nerušící výroby**“ – vybudování potřebné infrastruktury - parkoviště, kruhového objezdu a napojení na komunikaci I/60 v areálu bývalých kasáren – předpokládané uznatelné výdaje projektu 1,63 mil. EUR, dotace z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR - Polsko ve výši max. 90 % uznatelných výdajů.

Ve sledovaném období, tedy od roku 2006 do 3. změny rozpočtu na rok 2010, bylo vynaloženo na investiční akce celkem 489,4 mil. Kč. Jak je z výčtu prováděných investic patrné, do r. 2006 se realizovaly méně finančně náročné akce, v roce 2007 a částečně 2008 se realizovaly akce, které také příliš rozpočet města nezatěžovaly (vyšší přijaté dotace). V letech 2009/2010 se započalo s realizací finančně náročnějších akcí, a to i bez dotací, díky čemuž došlo k výraznému snížení financí na potřebnější zásahy na rekonstrukce stávajícího majetku.

4 NÁVRH FINANCOVÁNÍ WELLNESS CENTRA

Město Jeseník, ležící v severní části masivu Hrubého Jeseníku, je významnou rekreační a turistickou oblastí (zejména pro českou, polskou a německou klientelu) a je silně orientován na cestovní ruch a lázeňství. Nicméně zde není vybudována dostatečná infrastruktura pro celoroční využití aktivních forem cestovního ruchu a aktivního odpočinku. Město sice disponuje nekrytým městským koupalištěm, ale vzhledem ke své geografické poloze a s tím souvisejícími klimatickými podmínkami je využíváno ke koupání pouze v období od června do září. V zimním období mohou návštěvníci využít služeb krytého bazénu v České Vsi, nicméně tato stavba vyžaduje podstatnou modernizaci, aby přilákala potřebnou klientelu (venkovní vzhled budovy včetně interiérů je spíše retrostylem předlistopadového období). Dalším objektem jsou Priessnitzovy léčebné lázně, v jejichž prostorách je sice rehabilitační bazén s vířivkou (kapacita max. 20 osob), ale ten je provozován primárně pro lázeňské hosty.

Při aktualizaci akčního plánu rozvoje pro období 2008 až 2013, vycházejícího ze Strategického plánu rozvoje města Jeseník z roku 2003, tak byl vytipován jako nejvýznamnější projekt pro podporu CR pro celou oblast Jesenicka výstavba Regionálního wellness centra. Tímto by se mohla se rozšířit volnočasová nabídka pro obyvatele města a jeho přirozené spádové oblasti a další návštěvníky tohoto podhorského města.

4.1 Investiční záměr

Město Jeseník má ve svém vlastnictví nekryté městské koupaliště bez jakýchkoliv doplňkových venkovních atrakcí. V areálu je provozován 50 m bazén a dětské brouzdaliště, jediným lákadlem pro děti je skluzavka. Doplňkovou službou je nabízena možnost zahrát si beachvolejbal, nohejbal, kuželky, k občerstvení je možno využít restauraci s terasou, bufet, kavárnu-hernu, fitcentrum, saunu a kulečnick. Z důvodu polohy samotného města (severní podhůří Hrubého Jeseníku) je koupaliště provozováno pouze v letních měsících a v závislosti na počasí se zahajuje a ukončuje sezóna.

V případě realizace projektu vznikne nové wellness centrum s charakterem aquaparku s celoročním provozem v areálu současného městského koupaliště s rozšířením na pozemky sousedního hřiště. Vytvoří se tak centrum pro sport, zdraví, koupání a volný čas pro cílové skupiny turistů a návštěvníků města a rozšíří se i nabídka k aktivnímu využití volného času pro obyvatele města a jeho přirozené spádové oblasti. Jeseník se tak výrazně zatraktivní a zviditelní v rámci CR a doplní dosud chybějící infrastrukturu pro trávení volného

času nejen v letní ale i v zimní sezóně. Zvýší se jeho konkurenceschopnost na trhu služeb pro cestovní ruch (pestřejší nabídka služeb pro návštěvníky), sníží se nezaměstnanost v regionu (realizací projektu vznikne minimálně 25 nových pracovních míst), zvýší se příliv návštěvníků a turistů do regionu, prodlouží se průměrná doba jejich pobytu a v důsledku tohoto se zvýší se i jejich průměrné výdaje na pobyt.

Wellness centrum sestává z koupaliště s různými venkovními a vnitřními plochami pro sportovní vyžití, z krytého bazénu, který bude určen pro sportovní aktivity, rekreaci a odpočinek, saunami s úsekem wellness a gastronomickými možnostmi. Stavba je řešena bezbariérově. V areálu dotčeného území se v současnosti nachází budova městského koupaliště, která bude zachována, ale částečně dotčena stavebními úpravami a přizpůsobena novým funkčním podmínkám. Bude zrušen plavecký a dětský bazén, dále objekty úpravny vody a díky rozšíření stavby na sousední pozemky (hřiště) i zpevněné plochy (chodníky) a oplocení. Stávající zeleň bude v co největší míře zachována, aby vznikla venkovní zóna řešená jako rekreační centrum v přírodě. Vzhled budoucího wellness centra je uveden v přílohách č. 6, 7 a 8.

Projekt by měl být realizován ve dvou etapách v celkových předpokládaných nákladech 334,28 mil. Kč bez DPH a bude zahrnovat tyto objekty v rozpočtovaných cenách:

- **příprava území (13,63 mil. Kč)** – kácení vzrostlé zeleně (silně přestárlý porost, nálety), bourací práce stávajících bazénů a demontáž oplocení, starých tribun a dalších drobných staveb, provedení hrubých terénních úprav,
- **hlavní budova (183,78 mil. Kč)** – dvoupodlažní budova se suterénem, obvodové stěny doplněné prosklenými fasádami,
- **stavební úpravy stávající budovy (3,07 mil. Kč)** – přestavba stávající herny na šatny pro návštěvníky venkovní části koupaliště,
- **opěrné stěny (1,67 mil. Kč) a oplocení (2 mil. Kč),**
- **sadové úpravy (1,21 mil. Kč) a venkovní architektura (0,1 mil. Kč)** – osazení lavičkami pro posezení a zřízení pergoly u dětského bazénku,
- **inženýrské objekty (9,04 mil. Kč)** – přeložky sítí, přípojky, kanalizace a veřejné osvětlení,
- **venkovní dětský bazén (1,56 mil. Kč), brodítko vč. sprch (1,09 mil. Kč) a výplavový bazén (8,31 mil. Kč)** – atypický bazén s vodními atrakcemi a zakrýváním vodní hladiny,

- **komunikace (10,41 mil. Kč)** – veřejné asfaltové komunikace, autobusový záliv, příjezd pro zásobování, dlážděná odstavná stání a chodníky mimo areál,
- **areálové chodníky a zpevněné plochy (3,12 mil. Kč),**
- **dětské hřiště (0,27 mil. Kč) a sportovní hřiště (1,89 mil. Kč)** – hřiště pro plážový volejbal a nohejbalové hřiště s umělým povrchem a pevně zabudovaným sportovním vybavením,
- **gastrotechnologie (5,89 mil. Kč)** – kompletní vybavení kuchyně a baru,
- **ostatní provozní soubory (87,23 mil. Kč)** – slaboproudý systém, bazénová a wellness technologie, náhradní zdroj.

4.2 Zdroje financování akce

Realizace velkých rozvojových investičních projektů, jejichž náklady dosahují několika desítek až stovek milionů korun, je vždy pro rozpočet města obrovskou zátěží. Je proto zřejmé, že financování takovýchto akcí nebude probíhat pouze z jednoho zdroje, ale město se bude snažit kompenzovat náklady rozložením do různých dostupných zdrojů, a to tak, aby samotný rozpočet města a jeho zadlužení bylo co nejméně zatíženo.

Bakalářská práce bude řešit pouze financování 1. etapy, jejíž realizace se předpokládá ve výši 270 mil. Kč bez DPH. Na první pohled jasné, že město Jeseník s celkovými příjmy pohybujícími se okolo částky 350 až 400 mil. Kč nebude schopné zrealizovat tak finančně nákladnou investici bez dodatečných nenávratných zdrojů v podobě dotace. Proto je potřeba v této pasáži uvést nutnost začlenění dotace poskytované v rámci ROP NUTS II Střední Morava, výzva č. 15/2009 – 3.1 Jesenícko, prioritní osa Cestovní ruch, oblast podpory 12.3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu v maximální výši 90 mil. Kč do vlastních propočtů financování této investice. Tato výzva byla vyhlášena jako podpora cestovního ruchu na Jesenícku. Navíc všechny obce Mikroregionu Jesenícko schválily výstavbu wellness centra v Jeseníku jako jedinou akci, která se bude ucházet o dotaci z evropských fondů v rámci priority 3.1. Alokovaná částka pro tuto podporu je maximálně 90 mil. Kč a navíc, protože se jedná o veřejnou podporu⁴⁰, může činit maximálně 40 % celkových uznatelných výdajů.

⁴⁰ Jakákoliv forma podpory poskytované státem nebo ze státních prostředků, které zvýhodněním určitých podniků nebo určitých odvětví výroby narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž, nebo nepříznivě ovlivňují obchod mezi členskými státy. Podnikem pak podle práva EU je jakýkoli subjekt bez ohledu na právní status a bez ohledu na to, zda ekonomickou aktivitou vytváří zisk či nikoliv. Do pojmu „podnik“ je takto zahrnut veřejný i soukromý sektor. Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava. *Veřejná podpora*. [online]. [cit. 2010-06-24]. Dostupné na WWW: <<http://rrsm.qcm.cz/file/584/display/>>

V následujících podkapitolách budou podrobněji rozebírány jednotlivé alternativy financování výstavby investiční akce Wellness centra, a to ve třech variantách – s pomocí vlastních zdrojů, se zapojením cizích zdrojů (bankovním úvěrem) a pomocí PPP. Cílem tohoto zhodnocení bude nalezení vhodného způsobu financování této investice ve výši:

Předpokládané náklady 1. etapy	270 mil. Kč
<u>DPH (20 %)</u>	<u>54 mil. Kč⁴¹</u>
Celkové předpokládané náklady	<u>324 mil. Kč</u>
Dotace v rámci priority 3.1	90 mil. Kč
<i>Dodatečný příjem z prodeje městských bytů</i>	<i>96 mil. Kč</i>
<i>Dofinancování</i>	<i>138 mil. Kč</i>

4.2.1. Vlastní zdroje

První variantou financování předmětné investice pomocí vlastních prostředků vč. dotace bude nastíněno, zda je město Jeseník dostatečně finančně silné, aby předmětnou investici zrealizovalo pouze s těmito zdroji. K vlastním prostředkům města patří především daňové, nedaňové a kapitálové příjmy. K financování investic mohou být využity příjmy nedaňové a kapitálové, pokud jsou ostatní zdroje k financování běžných výdajů dostatečné.

Z provedené analýzy hospodaření města Jeseník (kap. 3.2) je z tabulky č. 3.1 na první pohled patrné, že kapitálové výdaje zdaleka nedosahují potřeb k dofinancování celé investice. V roce 2010 je naplánován dodatečný příjem za prodej bytového fondu ve výši 96 mil. Kč, který však z důvodu prozatím neuskutečněného prodeje není do rozpočtu zahrnut. Pokud by se město rozhodlo výstavbu wellness centra rozdělit do několika dílčích na sobě stavebně a technologicky nezávislých etap a financovat tyto pouze vlastními prostředky, znamenalo by to pro město obrovský útlum dalšího rozvoje a minimalizace či úplné zastavení rekonstrukcí či větších oprav stávajícího majetku.

4.2.2. Úvěrové financování

Financování investic pomocí bankovních úvěrů je pro město jednodušším způsobem získávání dodatečných cizích zdrojů než např. prostřednictvím půjček nebo emisí obligací. Město je pro banku méně rizikový klient, takže banky jsou ochotny půjčovat své prostředky za nižší úrokové sazby než jiným klientům. Úvěr ale nakonec banka poskytne

⁴¹ Město Jeseník se od 1. 4. 2009 stalo plátcem DPH, proto bude možné u části nákladů zažádat o vrácení DPH (ekonomická činnost).

až po důkladném zhodnocení hospodaření obce a dalších kritérií, např. výše dluhové služby. Na druhou stranu je ale potřeba zmínit, že samotné přijetí úvěru městem je zdoluhavější proces z důvodu nutnosti schválení bankovní výpomoci v orgánech města (ZO).

Přijetí úvěru městem má ale i svou negativní stránku, kterou představuje zvýšení zadlužení. Zadluženost obcí je sledována Ministerstvem financí (na základě usnesení č. 346 ze 14. 4. 2004 o Regulaci zadlužeností obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby), které každoročně předává vládě zprávu o jejím vývoji. Ty obce a kraje, které překročí stanovenou 30% výši ukazatele dluhové služby, budou na toto písemně upozorněny. Jejich povinností pak bude přijmout taková opatření, aby v příštím období ukazatel dluhové služby nepřekročily, a navíc aby zdůvodnily, proč k překročení výše vůbec došlo, a co podniknou, aby dluhovou službu v daném období snížily. Pokud obce a kraje v dalším období opět překročí ukazatel dluhové služby, může to pro ně znamenat špatné hodnocení ze strany MF při poskytování dotací ze státního rozpočtu či státních fondů.

Dluhová služba je vypočtena jako poměr dluhové služby ke dluhové základně, výsledkem je právě ukazatel dluhové služby:

$$\text{ukazatel dluhové služby (\%)} = \frac{\text{dluhová služba}}{\text{dluhová základna}} \times 100,$$

přičemž dluhová služba je definována jako součet zaplacených úroků (pol. 5141 rozpočtové skladby), uhrazené splátky vydaných dluhopisů a jistin (pol. 8xx2 a 8xx4 rozpočtové skladby) a splátky leasingu (pol. 5178 rozpočtové skladby). Dluhová základna zahrnuje daňové a nedaňové příjmy po konsolidaci (1. a 2. třída dle rozpočtové skladby) a přijaté dotace souhrnného finančního vztahu (pol. 4112 a 4212 rozpočtové skladby).

Ukazatel dluhové služby města Jeseník za rok 2006 činil 31,07 % podle výše uvedené metodiky, po zohlednění jednorázového splacení 70 mil. Kč překlenovacího úvěru na „Multifunkční centrum“ a jednorázové vratky státní půjčky na FRB byl oficiálně vykazován ukazatel ve výši **0,45 %**. Za rok 2007 činil 36,1 %, po zohlednění jednorázového splacení 68 mil. Kč překlenovacího úvěru na „Multifunkční centrum“ a jednorázové půjčky na FRB byl oficiálně vykazován ukazatel ve výši **2,86 %**. Za rok 2008 činil **3,09 %** a v roce 2009 byl ukazatel dluhové služby ve výši **3,90 %**. Zadluženost Jeseníku sice rok od roku stoupá, ale ukazatel dluhové služby hranici 30 % ještě zdaleka nedosahuje. Rok 2006 a 2007 byla sice dluhová služba dosti vysoká, ale to bylo způsobeno časovým nesouladem mezi příjmy a výdaji; po přijetí dotace, resp. její části, byla zaplacena i část bankovního úvěru.

Druhou možnou variantou na financování předmětné akce je přijetí bankovního úvěru. Při orientačním průzkumu nabízených bankovních úvěrů dostal Jeseník tyto nabídky: KB a.s. nabídla investiční úvěr se splatností na 20 let a pevnou úrokovou sazbou 5,3 % (do 220 mil. Kč), Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., nabídla městu Jeseník možnost čerpání investičního úvěru z programu „Infrastruktura“ s pevnou úrokovou sazbou ve výši 2,8 % a splatností 10 let (do 30 mil. Kč) a další úvěr z programu „Obec“ s pevnou úrokovou sazbou ve výši 4,3 % a splatností 15 let (do 100 mil. Kč).

Tab. č. 4.1: Přehled úvěrových možností financování akce

	Výše úvěru	Úroková sazba	Splatnost úvěru	Měsíční splátka	Celkem přeplaceno (v tis. Kč)
KB, a.s. – investiční úvěr	130 000 000 Kč	5,3 %	20 let	891 543,38 Kč	83 970,41 Kč
ČMZRB, a.s. – „Infrastruktura“	30 000 000 Kč	2,8 %	10 let	290 092,73 Kč	4 811, 13 Kč
ČMZRB, a.s. – „Obec“	100 000 000 Kč	4,3 %	15 let	765 316,51 Kč	37 756, 97 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet splátky u jednotlivých bankovních úvěrů v tabulce č. 4.1 je vypočten podle následujícího vztahu:

$$a = D * \frac{i}{1 - v^n}$$

kde a je anuita (pravidelná, stále stejná platba) za rok, D je výše úvěru, i je roční úroková sazba, v je diskontní faktor, n je doba splatnosti úvěru v letech.

Pro výpočet měsíční splátky v tab. č. 4.1 byl použit vztah pro splácení úvěru stejnými splátkami (konstantní anuita) splatnými na konci ročního úrokového období, vynásobenými 1/12. Z výpočtů je patrné, že nabízené varianty úvěrů jednotlivých bank se dají finančně zvládnout. Jeseník může k financování použít úvěr nabízený KB, a.s., ve výši 130 mil. Kč, kdy měsíční splátka je nižší než u součtu variant nabízené ČMZRB, a.s., a to o přibližně 140 tis. Kč. V úvahu však musí být brána i délka splatnosti úvěrů, kdy KB, a.s., nabízí sice nejdelší splatnost a tím rozložení splátek do delšího časového úseku, ale v důsledku město přeplatí téměř o 65 % půjčenou částku. Přijetí jakéhokoliv úvěru bude mít také dopad na dluhovou službu.

4.2.3. PPP

PPP, tedy Public Private Partnership, je označení specifického partnerství mezi soukromým subjektem a veřejnou správou směřující k zajištění veřejné služby nebo veřejné infrastruktury. Cílem využití tohoto partnerství je získání dodatečné kapitálu a využití manažerských schopností soukromého sektoru.

Základem PPP je rozsáhlý projekt s dlouhodobým smluvním vztahem (v řádu desítek let, obvykle 15-30 let), kdy obě strany vzájemně sdílejí závazky a rizika, a na oplátku čekají určité výstupy a zisk. Výkon veřejné služby je tímto částečně svěřen soukromému partnerovi a veřejný sektor tak využívá jeho organizační a odborné znalosti, zkušenosti a schopnosti. Oba partneři jsou v rovnocenném postavení. Soukromý partner projekt financuje, postaví, provozuje a zabezpečuje služby, zadavatel (veřejný sektor) za to na oplátku platí pravidelné platby nebo umožní partnerovi vybírat úhrady od uživatelů. Využíváním PPP tak mohou být realizovány rozsáhlé a nákladné projekty, mnohdy v případech, kdy veřejný sektor nemá na realizaci takovéhoto projektu potřebné finanční zdroje⁴².

Třetí možnou variantou financování předmětné investiční akce, výstavby wellness centra, tak může být právě využití PPP. Jeseníku by odpadla nutnost hledání vhodných finančních prostředků k zafinancování předmětné finančně velice náročné akce, navíc, jako subjekt primárně se nezabývající ekonomickými aktivitami, by nemusel řídit a koordinovat chod wellness centra vč. jeho potencionálních zaměstnanců.

Varianta pomocí PPP projektu má však i svou stinnou stránku, a to v podobě soukromého partnera. Jelikož by se jednalo o dlouhodobý projekt, výběr nejvhodnějšího partnera by byl velice zásadní. I když by se na tuto zakázku muselo vyhlásit výběrové řízení podle zákona o veřejných zakázkách, není vždy stoprocentní, že ten vybraný uchazeč bude projekt dostatečně řídit nebo stanovovat takovou cenovou politiku, aby se výsledný projekt sám finančně „uživil“.

4.2.4. Kombinace předchozích

Poslední možnou variantou se nabízí kombinace zapojení všech výše uvedených zdrojů financování akce, tedy vlastních zdrojů v minimální výši tak, aby vydané finanční prostředky nevytlačily z možnosti vlastního financování jiné akce, dále bankovního úvěru přijatého v takové výši, aby nebyla překročena 30% hranice ukazatele dluhové služby,

⁴² Rektořík J. a kol., *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-29-3

a partnerstvím PPP, kterým by se dofinancovaly zbývající finanční prostředky potřebné k realizaci díla.

4.3 Varianty realizace akce

Tato kapitola, jak je uvedeno už v samotném názvu, bude hodnotit nejvhodnější variantu financování předmětné akce. Podkladem k tomuto budou údaje vzešlé z podkapitol 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3 a 4.2.4.

První variantou realizace 1. etapy výstavby wellness centra je kombinace 4. způsobu financování, tedy částečného zapojení vlastních příjmů (v minimální výši), dotačních prostředků (ROP Střední Morava ve výši 90 mil. Kč) a cizích zdrojů (úvěr poskytnutý ČMZRB, a.s.) a především spolupráce se soukromým sektorem, např. již zmíněnou formou PPP.

Realizace 1. etapy investiční akce je odhadována v celkové výši 324 mil. Kč vč. DPH. Jelikož je na tuto akci přislíbena dotace ve výši 90 mil. Kč, která představuje 40 % celkových uznatelných nákladů, je potřeba k dofinancování ze strany města 135 mil. Kč. Ty by tedy představovaly bezpodmínečné zadlužení přijetím dvou bankovních úvěrů ve výši 100 mil. a 30 mil. Kč. Zbývající prostředky ve výši 99 mil. by dofinancoval soukromý sektor. Pokud by totiž město nezaplatilo podíl ve výši 60 % uznatelných nákladů, poskytnutá dotace by při jejím vyúčtování byla ponížena o tyto nezaplacené finanční prostředky. Tato varianta je sice proveditelná, ale velice nákladná pro samotné město. Město by se tak zadlužilo na velmi dlouhou dobu. Překročením ukazatele dluhové služby by se Jeseník navíc stal špatným hospodářem při spravování veřejných prostředků, čímž by mu mohlo být znemožněno čerpání tolik potřebných dotačních prostředků. Splácením úvěru by také chyběly finanční prostředky na financování rekonstrukcí či oprav stávajícího majetku, různých rozvojových dotačních akcí. Vzhled města a kvalita žití v něm by tak velice utrpěla.

V případě, že by město neobdrželo výše uvedenou dotaci z ROP Střední Morava, by financování akce mohlo být řešeno pouze PPP formou. Město Jeseník by vložilo pouze aktiva ve formě stávající budovy koupaliště a pozemků potřebných k výstavbě.

Druhou variantou realizace akce je modifikace projektu se sníženým rozpočtem, kterého by bylo dosaženo podstatnou minimalizací realizace jednotlivých stavebních objektů, tedy některé objekty by se výstavbou či rekonstrukcí vůbec neřešily. Tímto by klesly výdaje na finančně únosnou úroveň, kdy by se Jeseník eventuálně mohl zadlužit, ale v podstatně menší míře než v případě první varianty. Jednalo by se o částku okolo 170 až 220 mil. Kč

vč. DPH. Cena je stanovena dle realizovaných akcí srovnatelného stavebního záměru měst s přibližně stejným počtem obyvatel, do kterého jsou zahrnuti i obyvatelé přirozených spádových oblastí. Výstavba by zahrnovala následující stavební objekty nacházející se v hlavní budově wellness centra – bazén pro závodní, tréninkové a kondiční plavání (25 m, 4 dráhy o šířce jedné 2 m), rekreační bazén s různými vodními atrakcemi, plocha pro fitness a wellness aktivity. Dále by se upravila potřebná infrastruktura a okolí centra, doplnil by se potřebný venkovní mobiliář a architektura. Realizací minimalističtější verze stavby a selekcí jednotlivých objektů, které by se v důsledku úspory celkových nákladů realizovaly mimo bazény venkovního koupaliště, se tak uspoří nejen finanční prostředky na samotnou výstavbu, ale ušetří se i prostředky na budoucí provoz a energie a navíc nebude nutné likvidovat stávající otevřené koupaliště a dětské brouzdaliště. I ta však v budoucnu budou vyžadovat zásadní rekonstrukci a modernizaci, aby se přizpůsobily novodobým požadavkům a potřebám uživatelů. Je tedy nutné zvážit, zda je reálné a ekonomicky únosné, aby město Jeseník s přibližně 12 tisíci obyvateli, mohlo zrealizovat jedno z největších wellness center v České republice. Ta totiž patří z ekonomického a provozního hlediska k nejnáročnějším zařízením.

Pro financování druhé varianty ve výši 170 mil. Kč se jednotlivé finanční potřeby sníží. Dotační prostředky budou tvořit max. 68 mil. Kč, což je 40 % uznatelných nákladů akce. Aby nebyla dotace krácena, muselo by město doplatit 102 mil. Kč kombinací z vlastních prostředků a cizích zdrojů. Aby nedošlo k nárůstu zadlužení a možnému zvýšení ukazatele zadluženosti, je vhodnější požádat o nižší dotaci, a využít tak i zdroje PPP partnera. Dotace z ROP Střední Morava by mohla být poměrně rozdělena, protože se jedná o dotační titul na podporu cestovního ruchu Jesenicka, na rekonstrukci stávajícího koupaliště v Jeseníku a dále krytého bazénu v České Vsi. Tímto by vznikla dvě vodní centra pro Jesenicko a blízké okolí. Jesenicko by tak dokázalo uspokojit jak občany a turisty vyznávající koupání pod širým nebem, tak i ty, kteří nedají dopustit na koupání v uzavřených prostorách zamezujících hluku z okolí a chránících před nepříznivým počasím.

Druhá varianta realizace stavby je pro Jeseník mnohem schůdnější a finančně mnohem méně nákladnou možností, proto by se při rozhodování o financování výstavby mělo využít této varianty. Nebude nutné zajišťovat financování příliš vysokým bankovním úvěrem jako u varianty 1, tím pádem by ukazatel dluhové služby nepřekročil stanovenou výši pro možnost získávání dotací z veřejných prostředků.

5 Závěr

Obec je veřejnoprávní subjekt, který se stará o svůj všestranný rozvoj a uspokojuje potřeby svých občanů v mezích zákona a dle vlastních finančních možností. Zajišťuje jak činnosti financované běžnými výdaji, tedy výdaji každoročně se opakujícími (např. údržba zeleně, komunikací, budov a dalšího majetku, zajištění veřejného pořádku, vzdělání, výkonu místní správy aj.), tak novou výstavbu či obsáhlejší rekonstrukci majetku stávajícího financované tzv. kapitálovými výdaji. Veškeré výdaje obce jsou kryty příjmy, které mohou být buď návratné (jedná se především o bankovní úvěry a půjčky) nebo nenávratné (daňové, nedaňové a kapitálové příjmy, transfery a dotace). Jako dobrý hospodář musí obec se svými prostředky disponovat s rozvahou tak, aby měla vyrovnaný rozpočet a aby se pokud možno nedostávala ve svém hospodaření do mínusových hodnot. Tzv. ukazatel dluhové služby by při překročení své 30% hranice mohl obec doslova odříznout od možnosti čerpání dotačních prostředků ze státního rozpočtu nebo státních fondů.

Tato bakalářská práce rozebírala především hospodaření města Jeseník v návaznosti na to, zda vykazované příjmy města jsou dostatečně vysoké na to, aby mohl zrealizovat nákladnou investiční akci v podobě výstavby wellness centra.

Jeseník jako jedno významných rekreačních a turistických míst v České republice leží v severní části masivu Hrubého Jeseníku. Je zaměřen na cestovní ruch a lázeňství, což je jedno z jeho historických bohatství. Druhým bohatstvím je právě příroda a hory, které jsou však mnohdy i těžko překonatelnou překážkou, především v zimních měsících, kdy Červenohorské sedlo mnohdy vytvoří přírodní bariéru a dopravně tak odřízne Jeseník od civilizace. Aby posílilo svou pozici na trhu služeb zaměřujících se na cestovní ruch, rozhodl se vybudovat obrovský projekt zaměřený na ozdravení těla zlepšením tělesné a duševní kondice využíváním pravidelné pohybové aktivity. Vybudováním wellness centra se v Jeseníku vytvoří centrum pro sport, zdraví, koupání a volný čas pro obyvatele města, jeho přirozené spádové oblasti a turisty.

Cílem bakalářské práce bylo po provedeném zhodnocení hospodaření města Jeseník nalézt takový způsob realizace této investiční akce, aby se co možná nejméně zatížil rozpočet a příliš se nenavýšila dluhová služba města. Byly stanoveny dvě varianty financování, přičemž obě počítaly s přijetím dotačních prostředků z ROP Střední Morava a vícezdrojového financování (vlastní zdroje a bankovní úvěr) vč. zapojení PPP partnerství. **První varianta** nesplňovala právě požadavek nejnižšího zatížení rozpočtu a nenavýšení dluhové služby, proto tato varianta nemůže být využita. Pokud by však dotace z ROP Střední

Morava poskytnuta nebyla, může se varianta první použít s tím rozdílem, že by město nevěkládalo žádné hotové finanční prostředky, ale pouze aktiva ve formě majetku (stávající budovy koupaliště a pozemky potřebné k výstavbě). Investiční akci by tak zafinancoval soukromý subjekt v PPP partnerství.

Druhá varianta je založena na modifikaci projektu ve smyslu snížení rozpočtu nerealizováním určitých stavebních objektů. Dojde tak k podstatnému snížení výdajů nejen při realizaci akce, ale dále potom i při samotném provozování centra. V případě poskytnutí dotace z ROP Střední Morava by tato byla rozdělena na výstavbu objektu wellness centra v Jeseníku a rekonstrukci krytého bazénu v České Vsi. Druhá varianta je tak variantou nejvhodnější, protože dojde k naplnění obou požadavků, tedy investiční akce je realizovatelná, i když v podstatně menším objemu, než jak bylo původně naplánováno, a to i za podmínky, že rozpočet obce nebude příliš zatížen a ukazatel dluhové služby bude mít maximálně hodnotu do 30 %.

Hypotézu, že existuje způsob financování předmětné investiční akce, se tak podařilo potvrdit, přičemž jako proveditelnější z hlediska financování je opravdu varianta druhá. Realizace této akce je určitě obrovským přínosem pro rozvoj města Jeseník a pro určitý standard žití v něm, i když jen tato akce problém Jesenicka, kterým je vysoká nezaměstnanost, rozhodně nevyřeší.

Seznam použité literatury

Knihy:

1. ČERVENKA, M. *Soustava veřejných rozpočtů*. 1. vyd. Praha: Leges, 2009. 205 s. ISBN 978-80-87212-11-0.
2. PAŘÍZKOVÁ I., *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 240 s. ISBN 978-80-210-4681-8
3. PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4
4. PEKOVÁ J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
5. PROVAZNÍKOVÁ R., SEDLÁČKOVÁ O. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9
6. RADOVÁ, J.; DVOŘÁK, P.; MÁLEK, J. *Finanční matematika pro každého*. 5. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. 288 s. ISBN 80-247-1230-X
7. REKTORČÍK, J. a kolektiv. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 312 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
8. TOMÁNEK P., *Hospodaření krajů a obcí*. Ostrava: EkF VŠB – TU Ostrava, 2009.

Legislativa:

9. Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů
12. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
13. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
14. Zákon č. 365/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické zdroje:

15. *Měšec.cz* [online]. [cit. 2010-02-27]. Dostupné na WWW:
<<http://www.mesec.cz/clanky/kontokorent-rychla-cesta-do-minusu/>>

16. *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW:
<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrd=Dokon%C4%8Dit+%C3%BApravy&cislatab=MOS+ZV01&vo=tabulka&str=tabdetail.jsp&pro_4382338=536385>
17. *Jeseník oficiální stránky města* [online]. [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW:
<<http://www.jesenik.org/cs/historie/index.php>>
18. *Jesenická rozvojová* [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW:
<<http://www.jesenicko.eu/cs/jesenicka-rozvojova-o.p.s./cinnost.htm>>
19. *JEMAS Jesenická místní akční skupina* [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.jemas.eu/o-nas.php>>
20. *Sdružení měst a obcí* [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW:
<http://www.smoj.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=3:sdruzeni-mest-a-obci-jesenicka&catid=6:jesenicko-pohledem-&Itemid=7>
21. *Mikroregion Jesenicko* [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.jesenicko.org/o-nas>>
22. *Euroregion Praděd* [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné na WWW:
<<http://www.europraded.cz/?show=uvodem>>
23. *Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava* [online]. [cit. 2010-06-24]. Dostupné na WWW: <<http://rrsm.qcm.cz/file/584/display/>>
24. Internetové stránky Ministerstva pro místní rozvoj ČR ze dne 21. června 2010, dostupné na WWW: <<http://www.mmr.cz>>
25. Internetové stránky Ministerstva financí ČR ze dne 21. června 2010, dostupné na WWW: <<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/>>
26. Internetové stránky Státního fondu rozvoje bydlení ze dne 21. června 2010, dostupné na WWW: <<http://www.sfrb.cz/>>
27. Internetová stránky Státního fondu dopravní infrastruktury ze dne 21. června 2010, dostupné na WWW: <<http://www.sfdi.cz/CZ/>>
28. Internetové stránky Státního fondu životního prostředí ze dne 21. června 2010, dostupné na WWW: <<http://www.sfzp.cz/sekce/193/aktuality/>>
29. Internetové stránky Olomouckého kraje ze dne 21. června 2010, dostupné na WWW:
<http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Aktuality_CZ.htm?dontSwitchPosting=1&lang=CZ>

Seznam zkratk

FO	fyzická osoba
PO	právnícká osoba
ČR	Česká republika
SOS a SOU	střední odborná škola a střední odborné učiliště
OPPI	Operační program podnikání a inovace
OPŽP	Operační program životního prostředí
ROP	Regionální operační program
PRV	Program rozvoje venkova
EU	Evropská unie
DPH	daň z přidané hodnoty
SVČ	samostatná výdělečná činnost
VHP	výherní hrací přístroj
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OPPS	Operační program přeshraniční spolupráce
CR	cestovní ruch
MF	Ministerstvo financí
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
OZE	udržitelné zdroje energie
OK	Olomoucký kraj
PPP	Public Private Partnership
KB, a.s.	Komerční banka, a.s.
ČMZRB, a.s.	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....

Gabriela Harudová

Adresa trvalého pobytu studenta:

U Zahradnictví 588

790 81 Česká Ves

Seznam příloh

Příloha č. 1: Počet členů obecního zastupitelstva v obcích

Příloha č. 2: Schéma fází rozpočtového procesu obce

Příloha č. 3: Schéma rozpočtového určení daní platné od 1. 1. 2008

Příloha č. 4: Organizační struktura Městského úřadu v Jeseníku

Příloha č. 5: Mapka Mikroregionů okresu Jeseník

Příloha č. 6: Půdorys wellness centra v Jeseníku

Příloha č. 7: Půdorys hlavní budovy wellness centra v Jeseníku

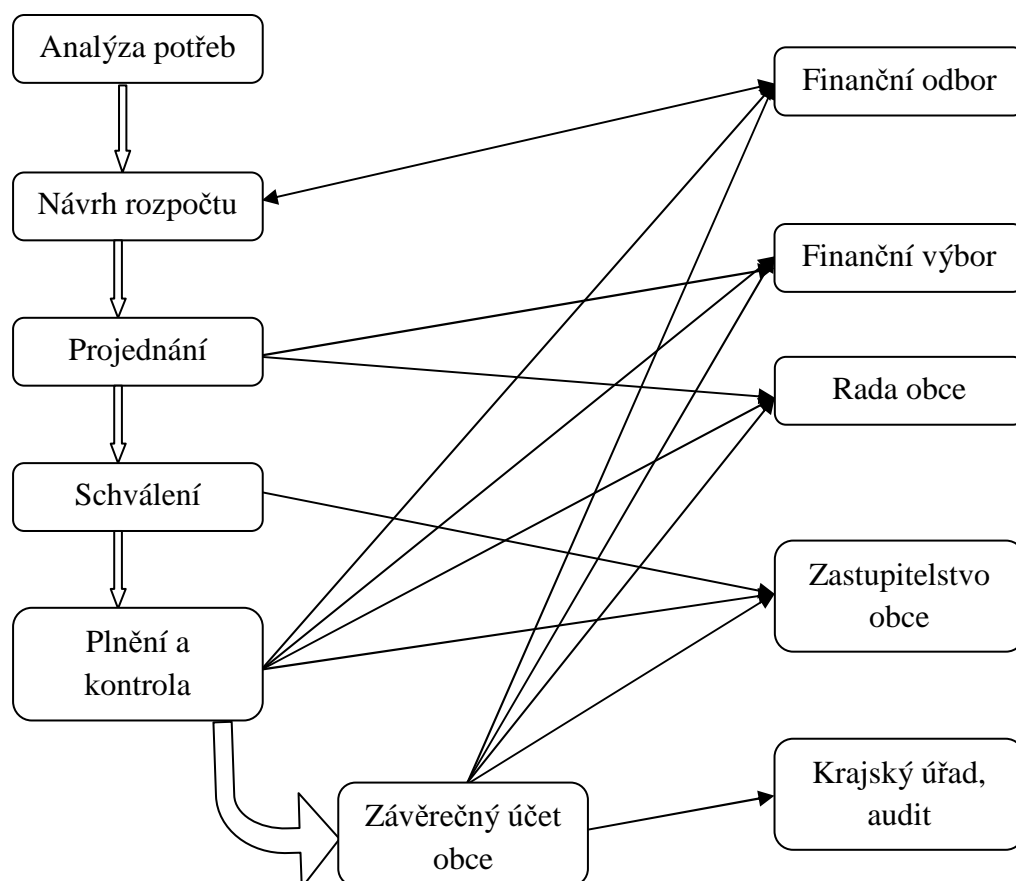
Příloha č. 8: Pohledy 3D wellness centra v Jeseníku

Příloha č. 1: Počet členů obecního zastupitelstva v obcích

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva obce
Do 500 obyvatel	5 až 15 členů
Nad 500 do 3.000 obyvatel	7 až 15 členů
Nad 3.000 do 10.000 obyvatel	11 až 25 členů
Nad 10.000 do 50.000 obyvatel	15 až 35 členů
Nad 50.000 do 150.000 obyvatel	25 až 45 členů
Nad 150.000 obyvatel	35 až 55 členů

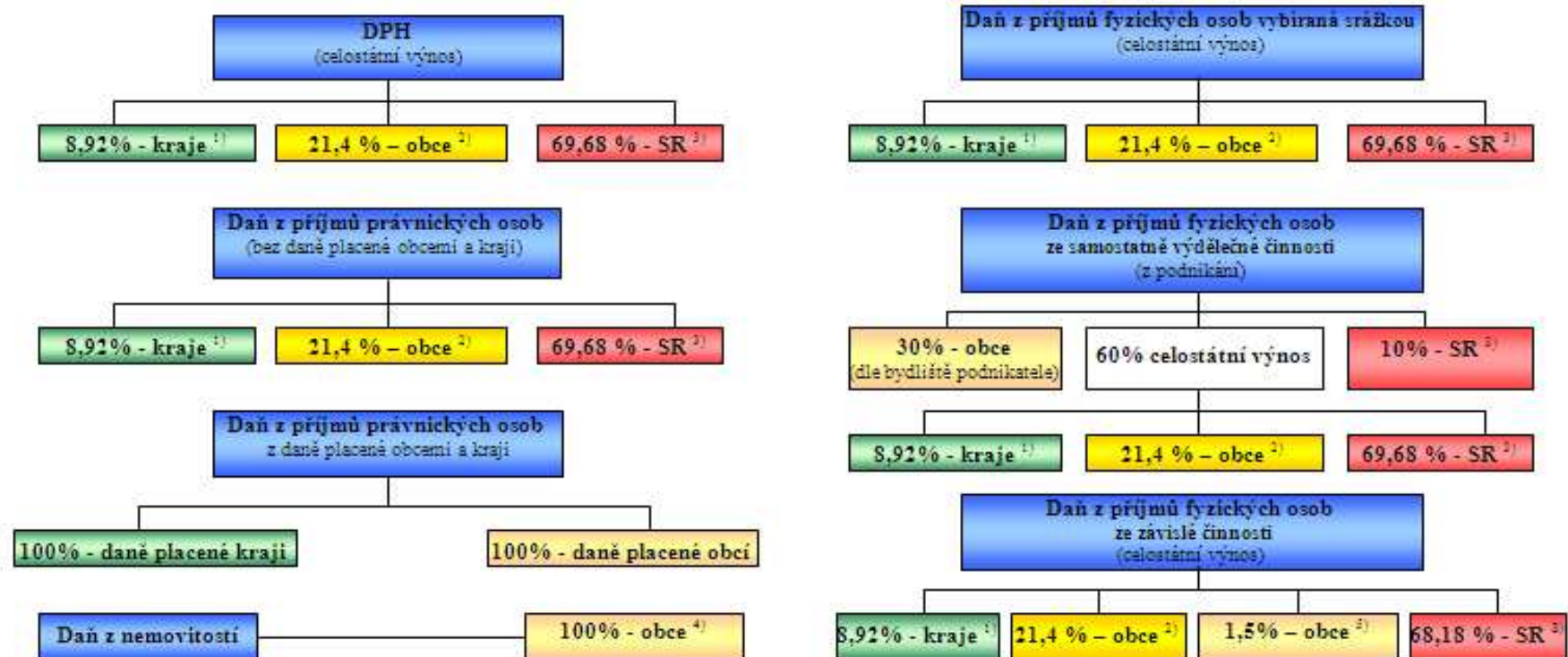
Zdroj: Vlastní zpracování, dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č. 2: Schéma fází rozpočtového procesu obce

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ R., SEDLÁČKOVÁ O. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9

Příloha č. 3: Schéma rozpočtového určení daní platné od 1. 1. 2008

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní částí celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RÚD, v platném znění.

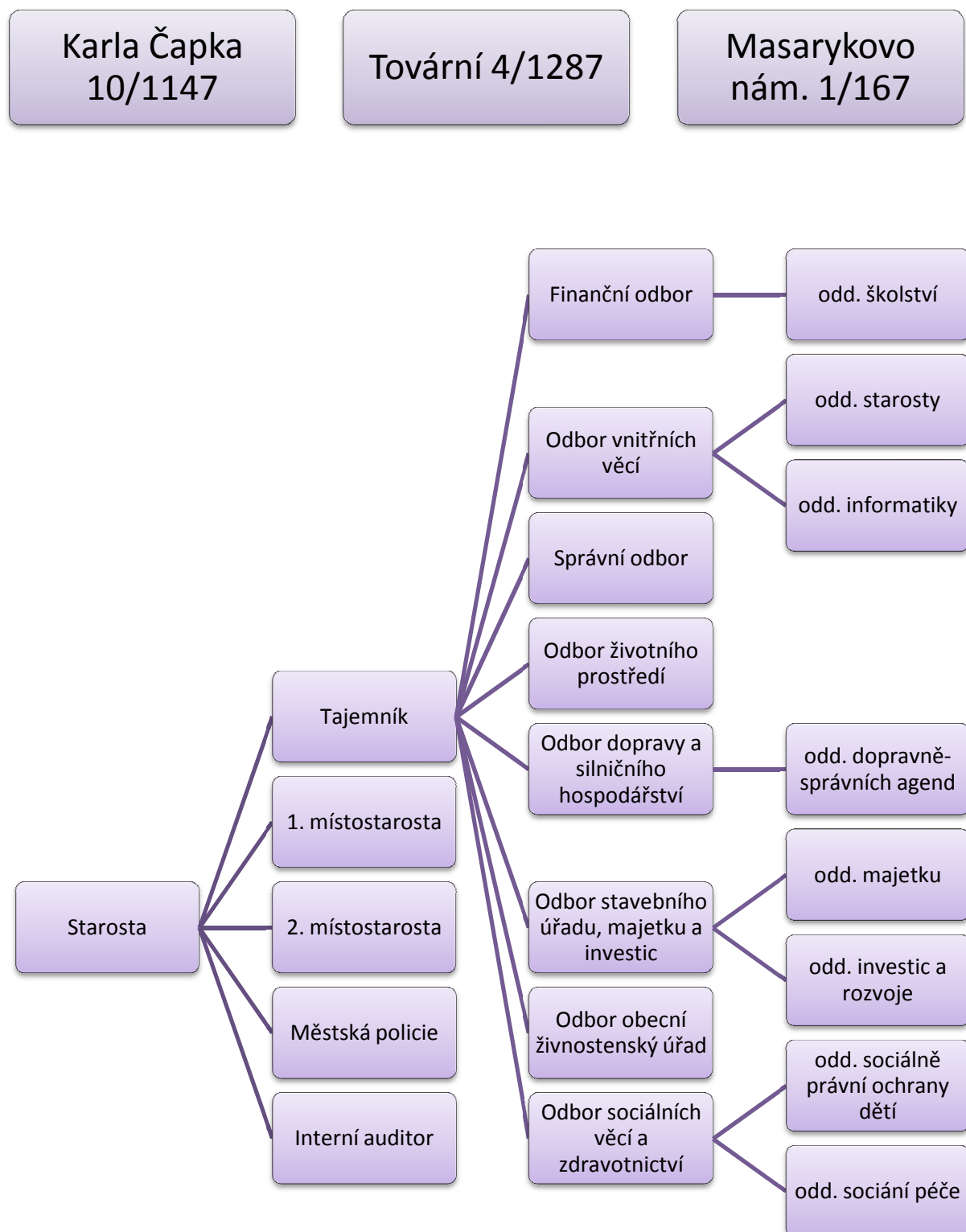
²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:

1. kritéria výměry katastrálních území obce
2. prostého počtu obyvatel v obci
3. násobků postupných přechodů

³⁾ Příjmy
státního
rozpočtu.

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.
⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Příloha č. 4: Organizační struktura Městského úřadu v Jeseníku

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 5: Mapka Mikroregionů okresu Jeseník

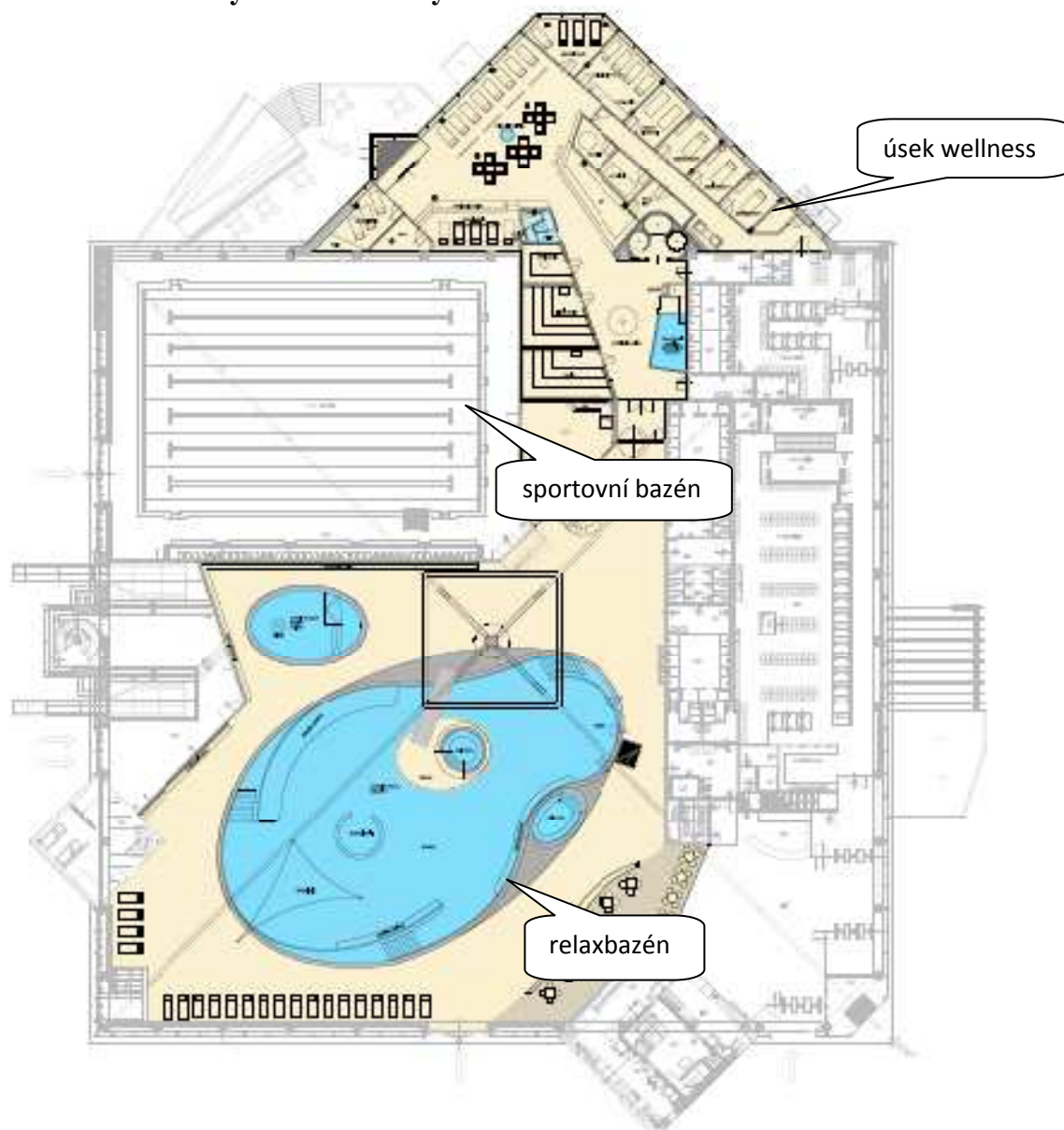

Zdroj: převzato z internetových stránek Jesenické místní akční skupiny, dostupné na www.jemas.eu [ze dne 8. 3. 2010]

[illegible]

Zdroj: převzato z projektové dokumentace města Jeseník

Příloha č. 7: Půdorys hlavní budovy wellness centra v Jeseníku

Zdroj: převzato z projektové dokumentace města Jeseník

Příloha č. 8: Pohledy 3D wellness centra v Jeseníku

Zdroj: převzato z projektové dokumentace města Jeseník